

PRZEGLĄD TURYSTYCZNY **_KOCHAM WARMIĘ I MAZURY**

THE TOURIST NEWS **_I LOVE WARMIA AND MASURIA**

93/18 **LATO
SUMMER**

**ROWEROWY ZAWRÓT
GŁOWY W KRAINIE
WIELKICH JEZIOR
MAZURSKICH**

*A Bicycle Spin in the Land
of a Thousand Lakes*

**ELBLĄG – NAJSTARSZE
MIASTO W KRAINIE TRUSO**

*Elbląg – The oldest city
in Truso land*

**PODRÓŻE
KULINARNE
PO WARMII
i MAZURACH**

*Culinary trips through
Varmia and Masuria*

**BISTRO ŚLIMAKA
– NOWE OBLCZE
KULINARNE REGIONU**

*Snail Bistro – new culinary
aspect of region*

Mazury
AIR TRAVEL

www.mazuryairtravel.pl

Potrzebujesz samochodu?

[Rent a Car]

cena od
[the price from]
69zł
za dzień [per day]

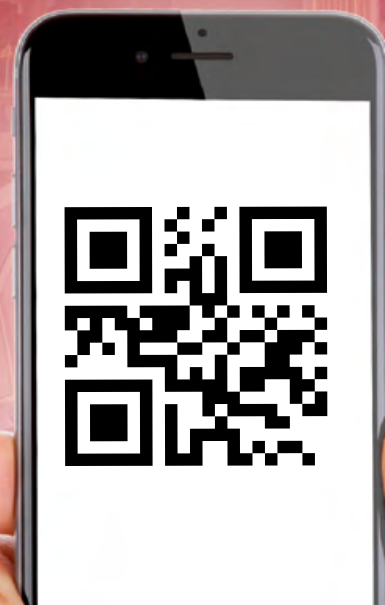
Chcesz dowiedzieć się więcej?

Zadzwoń!

Want to know more?

Call us!

+48 600 024 265

Od redakcji from the editor

EN

Kiedy myślę, że o Warmii i Mazurach wiem już prawie wszystko, odkrywam kolejne, nowe oblicza tych wspaniałych krain, pełnych ludzi – zarówno tych, którzy się tu urodzili, jak i tych, którzy zamieszkali tu uwiedzeni ich urokiem – mających kreatywne pomysły i niebojących się ich realizować. Dlatego w kolejnym numerze Love W_M znowu Was zaskoczymy kulinarnymi rozkoszami, wspaniałymi miejscami, w których można wypocząć, niespotykanymi nigdzie indziej atrakcjami, a przede wszystkim naturalnym bogactwem i pięknem Warmii i Mazur.

Zabieramy Was więc w kulinarną podróż po regionie, prezentujemy wyjątkowe miejsca z duszą, podpowiadamy, co możecie robić, gdy już tu zawitacie i co warto, a nawet trzeba, zobaczyć. Znajdziecie tu coś na każdą kieszeń i gust. Zachwyceni będą zarówno miłośnicy luksusu, jak i osoby preferujące bardziej swojskie klimaty. Jest coś dla zmęczonych codziennością, pragnących niczym niezmaconego relaksu i coś dla tych, którzy nie mogą żyć bez bycia w ciągłym ruchu. Coś dla amatorów historii i zażytków, niestrudzonych imprezowiczów i dla poszukiwaczy niepowtarzalnych doznań w bliskim kontakcie z naturą. Smakosze znajdą tu zarówno wykwintne dania czerpiące ze światowych trendów kulinarnych, jak i potrawy czy produkty bazujące na tradycyjnych, pradawnych recepturach.

Pomysłów jest naprawdę sporo i zapewne jeden wypad nie wystarczy, by wypróbować je wszystkie. Jedno jest pewne: jeśli już raz przyjedziecie na Warmię i Mazury, będziecie tu wracać.

When I think that I know about Warmia and Masuria then I discover new aspects of these wonderful lands – places inhabited by natives and newcomers who fell in love with them and decided to put down roots and take up creative ideas. In the next edition of Love W_M you will be surprised with delicious dishes, wonderful places where you can relax, unusual attractions but most of all the natural richness and beauty of Warmia and Masuria.

You will be taken on a culinary trip throughout the region, suggestions on incredible places with soul, advised what you can do here and what you should and must see. You will find something for every budget and taste. Those who like luxury will be delighted as well as those who prefer a more homely atmosphere. There is something for visitors who want to relax, for the active who want some action. There is something for enthusiasts of history and endless places of historical interest and importance, if partying to the early hours is your thing, you won't be disappointed and, lovers of nature won't want to leave. Foodies will find exquisite dishes from world culinary trends as well as dishes based on traditional recipes.

There are loads of ideas to play with and one trip surely will not be enough to try everything. One thing is certain: If you visit Warmia and Masuria once, it will always be in your heart and you will yearn to return.

Kamila Górecka-Kirwiel
redaktor naczelna / editor-in-chief

SPIS TREŚCI / contents

DLA KAŻDEGO / FOR EVERYBODY

- 04 Noc perseidów na Warmii i Mazurach**
/ The night of Presides in Warmia and Masuria
- 06 Olsztyn Green Festival już po raz piąty!**
/ Olsztyn Green Festival – 5th edition

WYDARZENIA / EVENTS

- 08 Kalendarz imprez – lato 2018**
/ Events – summer 2018
- 16 Informacja Turystyczna na Warmii i Mazurach**
/ Tourist Information in Warmia and Masuria

TEMAT NUMERU / LEADING TOPIC

- 18 Kulinarne podróże po Warmii i Mazurach**
/ Culinary trips through Warmia and Masuria

POLECAMY / WE RECOMMEND

- 28 Warmia i Mazury – z naturą w tle**
/ Warmia and Masuria – with nature to the fore
- 36 Zbiory sentymentalne Miasteczek Cittaslow**
/ A selection of Cittaslow towns
- 40 Kraina Zalewu Wiślanego**
/ The Land of the Vistula Lagoon
- 47 Rozmaitości regionalne**
/ Regional variety

ATRAKCJE / ATTRACTIONS

- 50 Elbląg – najstarsze miasto w krainie Truso**
/ Elbląg – The oldest city in Truso land
- 55 Lokalni przewodnicy zdradzają sekrety Elbląga**
/ Local guides share the secrets of Elbląg

KULINARIA / THE CUISINE

- 56 Bistro Ślimaka – nowe kulinarne oblicze Warmii i Mazur**
/ Snail Bistro – New culinary aspect of Warmia and Masuria
- 60 Płynne złoto w sercu Mazur**
/ Liquid gold in the heart of Warmia and Masuria
- 64 Może rybkę? Na zdrowie!**
/ Would you like some fish?

AKTYWNI / ACTIVELY

- 70 Rowerowy zawrót głowy w Krainie Wielkich Jezior Mazurskich**
/ A Bicycle Spin in the Land of a Thousand Lakes
- 76 Łyna – z nurtem historii**
/ The River Łyna over time

W NASTĘPNYM NUMERZE / IN THE NEXT ISSUE

- 82 Polecamy na zimę**
/ We recommend for winter

Przegląd Turystyczny Warmii i Mazur

Rada redakcyjna / The Editorial Boards:

Wojciech Śmieszek (przewodniczący/chairman)
Kamila Górecka-Kirwiel (redaktor naczelna/editor-in-chief)
Justyna Szostek (sekretarz redakcji/editorial secretary)
Stanisław Harajda, Marian Jurak, Artur Kamiński,
Agnieszka Majewska, Michael Gannon
(tłumaczenie/translation)

Wydawcy / Publishers:

Polska Izba Turystyki Oddział Warmińsko-Mazurski
ul. Okopowa 25, 10-075 Olsztyn, tel. +48 607 889 177
e-mail: pit@pit.olsztyn.pl www.pit.olsztyn.pl

Warmińsko-Mazurska Regionalna Organizacja Turystyczna
ul. Staromiejska 1, 10-017 Olsztyn, tel./fax +48 89 535 35 65
e-mail: kontakt@wmrot.org www.wmrot.org

Warmińsko - Mazurska
Regionalna Organizacja Turystyczna

Opracowanie graficzne / Graphic design:

Gravite Design
Mateusz Obarek, Radosław Pazdrijowski, Maciej Pokoński
ul. Witosa 1i/38, 10-688 Olsztyn, tel. +48 89 612 51 52
e-mail: office@gravite.pl www.gravite.pl

Druk / The Printing:

Przedsiębiorstwo Poligraficzne HAKUS, Olsztyn

Partnerzy wydania / Partners of the issue:

Na szlaku spadających gwiazd

NOC PERSEIDÓW

na Warmii i Mazurach

Pewnie każdemu z nas zdarzyło się chociaż raz w życiu spoglądać w niebo, wypatrywać spadającej gwiazdy i szybko wypowiadać w myślach życzenie, z nadzieją, że się spełni...

Jedną z atrakcji turystycznych na Szlaku Kopernikowskim w województwie warmińsko-mazurskim są imprezy plenerowe organizowane pod nazwą Noc Perseidów, bo to właśnie one – Perseidy – niewątpliwie są gwiazdą wieczoru.

Czymś niezwykle jest dostrzeżenie na niebie krótkotrwałego błysku, który odrywa nasze stopy od ziemi i przenosi w sferę marzeń. Wszystko to za sprawą Perseidów, których aktywność występuje od końca lipca do połowy sierpnia. Maksimum ich aktywności przypada w okolicach 12 sierpnia, a zjawisko możemy obserwować gołym okiem. Perseidy to rój meteorów. Są to resztki pozostawione na orbicie przez kometę, które wpadają w atmosferę Ziemi z bardzo dużą prędkością, rozgrzewają się i świecą, dzięki czemu możemy obserwować to niezwykle zjawisko na nocnym niebie. Ich nazwa pochodzi od gwiazdozbioru Perseusza, gdyż to właśnie z tego miejsca na niebie zdają się one wybiegać. Od kilku lat na terenie Obserwatorium Astronomicznego w Truszczynach odbywają się imprezy plenerowe w czasie największej aktywności Perseidów. Choć obszar ten nie leży na Szlaku Kopernikowskim, ma wiele wspólnego z postacią Mikołaja Kopernika. A to za sprawą jego wizyty u Tiedemanna Giesego na zamku w Lubawie, którego Mikołaj Kopernik odwiedził wraz z młodym matematykiem Joachimem Retykiem. Niewielu z nas wie, że to właśnie tam, na zamku w Lubawie, zapadła decyzja

o wydaniu największego dzieła Mikołaja Kopernika *De revolutionibus* – dzieła, które niezaprzeczalnie zmieniło pozycję człowieka we Wszechświecie.

W zeszłorocznej edycji Nocy Perseidów, organizowanej przez Fundację Nicolaus Copernicus, uczestnicy mogli nie tylko oddać się obserwacjom nocnego nieba, ale również zgłębić swoją wiedzę podczas wykładów i prelekcji *Meteority – kosmiczni goście*, *Planety pozasłoneczne*, *Tajemnice Marsa* i wielu innych. Oprócz wykładów, organizator zapewnił również atrakcje takie jak: warsztaty z budowy raket kosmicznych, możliwość operowania łazikami marsjańskimi, konkursy dla dzieci, spotkanie z postaciami z filmu *Gwiezdne wojny* i koncert muzyki elektronicznej. W ciągu dnia uczestnicy mogli zwiedzić miniaturę Układu Słonecznego oraz oglądać Słońce. Po zachodzie Słońca uwaga uczestników skupiła się na obserwacjach meteorów z roju Perseidów.

W ubiegłym roku spadające gwiazdy mogli również oglądać turyści i mieszkańcy Olsztyna podczas Warmińskiej Nocy Perseidów, zorganizowanej przez miasto Olsztyn wraz z Olsztyńskim Planetarium i Obserwatorium Astronomicznym. Impreza odbyła się w Parku Centralnym.

W będącym w sąsiedztwie Parku Centralnego Muzeum Nowoczesności odbywały się prelekcje, podczas których zainteresowani mogli zgłębić swoją wiedzę z zakresu kosmosu. Były to wykłady o następujących tytułach:

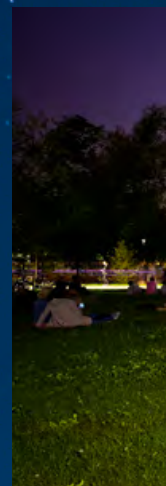
Łzy św. Wawrzyńca, *Lodowe skamieliny Układu Słonecznego*, *Tajemnice spadającej gwiazdy*, *Z czym zderza się Ziemia*. Zorganizowano również stanowiska ekspertów. Uczestnicy mogli dowiedzieć się, jak używać obrotowej mapy nieba, a także mogli skorzystać z profesjonalnego symulatora lotów. Podczas imprezy dostępny był również konsultant ds. meteoroidów. Można było przynieść swoje znalezisko i sprawdzić, czy jest prawdziwym meteoroidem.

Podczas Warmińskiej Nocy Perseidów, samorząd województwa warmińsko-mazurskiego zorganizował stoisko promocyjne, na którym były dostępne bezpłatne materiały informacyjne dotyczące atrakcji turystycznych zlokalizowanych na Szlaku Kopernikowskim.

Nie brakowało również rozrywki dla najmłodszych, dla których zorganizowano warsztaty plastyczne. Dzieci wycinały gwiazdki i spisywały na nich swoje życzenia, a następnie nawlekały je na nitki.

Z biegiem słońca ku zachodowi, uczestnicy imprezy rozkładali przyniesione koce i leżaki, przygotowując się do obserwacji zjawiska. Po zachodzie słońca wszystkie światła zgasły, a uczestnicy mogli oddać się obserwacjom, którym towarzyszyły astronomiczno-poetyckie opowieści o niebie przy delikatnych dźwiękach muzyki.

Zjawisko spadających gwiazd możemy obserwować każdego roku. Do tegorocznej edycji Nocy Perseidów, obok miasta Olsztyna i Obserwatorium Astrono-

micznego w Truszczytach, włącza się również Frombork – miasto, w którym Mikołaj Kopernik spędził znaczną część swojego życia.

EN

ON THE TRAIL OF HEAVENLY WONDERS ON NIGHTS OF SHOOTING STARS IN VARMIA AND MASURIA.

Each of us was looking at the sky, searching for shooting stars, and making wishes in the hope of them coming true..

The Nights of Presides – Nights of Shooting Stars are open events organized along the Copernicus Trail in Varmia and Masuria.

Thanks to Presides activity between 9th and 14th of August you can observe a natural, astronomical show with the naked eye. Presides are natural, meteor showers whose orbit crosses the Earth's path. Fine dust and matter remains and while rubbing against each other warm up and start to melt and thanks to that we can observe this incredible phenom-

enon in the night sky. Their name comes from the constellation Perseus, the place where they start to 'fall' from.

Open events at the Observatory in Truszczytach take place at Presides most active time. Although this region is not directly located on the Copernicus Trail, it is not far off it and has a lot in common with the Great Man. It was in Lubawa castle where the decision to publish *De revolutionibus* was made, a seminal work that undeniably changed the course of history.

Participants of last year's Nights of Presides organized by the Nicolaus Copernicus Foundation were not only able to observe the night sky but also take part in lectures such as *Meteors – space guests*, *Exo-planets*, *Mars mysteries* and many more. Apart from the lectures there were workshops devoted to building space rockets, the possibility to operate Martian rovers, competitions for children, meeting with characters from *Star Wars* and electronic music concerts. During the day the Public were able to visit a miniature Solar System and even watch the Sun. After sunset the festival goes focused on meteor showers.

Last year people in Olsztyn could see falling stars during the Varmia Night of Presides organized by the Olsztyn Planetarium and Observatory. The event took place in Central Park. Nearby there is the Modernity Museum located where participants could take part in lectures on space. There were events such as: *St. Wawrzyniec's Tears*, *Ice Fossils of the Solar System*, *Falling Star Mysteries* and *What the Earth Collides with*. There were also stands and stalls manned by experts. Participants also had a chance

to learn how to use a rotatable sky map and use a professional flight simulator. There was meteorite consultant on hand as well and You could bring you own finds and check whether it was a real meteorite or not.

During Varmia's Nights of Presides the regional – government of Varmia and Masuria organised a promotional stand where you were able to get free information material concerning tourist attractions situated along the Copernicus Trail.

Children had lots of fun too as there were art workshops and kids cut out stars and wrote their wishes on them and then strung them on strands hoping they come true.

When the Sun was going down the participants laid down blankets and deckchairs and got ready for this phenomenal sight. After sunset all lights went off and attendees were then able to observe the sky while listening to astronomical-poetic stories about the heavens and hearing nice 'n' easy music sounds.

The Shooting stars phenomenon can be observed every year. This year Frombork, where Nicolaus Copernicus spent most of his life, joins the Night of Presides.

Opracowanie / By Marta Augustynowicz

**Zaplanuj swoją podróż szlakiem spadających gwiazd!
/ Plan your trip on a trail of shooting stars!**

- Frombork – 10.08.2018 r. • Truszczytach – 12.08.2018 r.
- Olsztyn – 11.08.2018 r. • Lidzbark Warmiński – 13.08.2018 r.

Szczegółowych informacji szukaj na stronach / More information on:

www.mazury.travel,
www.my-guide.warmia.mazury.pl,
www.fundacjacopernicus.pl,
www.planetarium.olsztyn.pl

OLSZTYN GREEN FESTIVAL

już po raz piąty!

Brodka, Coma, Ania Rusowicz, Grubson – te i inne gwiazdy rodzimej sceny muzycznej zaprezentują się w weekend 17–18 sierpnia nad jeziorem Ukiel. Przed nami Olsztyn Green Festival – najważniejsze wydarzenie muzyczne olsztyńskiego lata.

W tym roku impreza będzie miała swój pierwszy mały jubileusz – odbędzie się po raz piąty. Po raz kolejny w malowniczych plenerach Centrum Rekreacyjno-Sportowego „Ukiel” publiczność będzie miała okazję wysłuchać w jednym miejscu czołówki rodzimej sceny muzycznej – wykonawców stawiających na ambitniejsze brzmienia. Oprócz koncertów, na uczestników festiwalu czekają, tradycyjnie już, liczne wydarzenia towarzyszące, popularyzujące ekologię i zdrowy tryb życia.

– To niesamowite, że zaledwie kilka lat wystarczyło, by zbudować nową silną markę na mocnej i zatłoczonej polskiej scenie festiwalowej – uważa Krzysztof Otoliński, dyrektor biura promocji i turystyki Urzędu Miasta Olsztyna. – Dzięki niej Olsztyn zaczął kojarzyć się w Polsce nie tylko z jeziorami, lasami i Kopernikiem, ale też z dobrą muzyką. Nurty muzyczne, które będą miały swoich mocnych przedstawicieli na festiwalu, to alternatywny pop, hip-hop, chillout i muzyka elektroniczna. Jak dotąd organizatorzy ogłosili występy takich wykonawców, jak Coma, Ania Rusowicz z projektem niXes, Pola Rise, Natalia Nykiel, Grubson, Brodka i Ralph Kaminski.

Impreza wyróżnia się swoją formułą – można przyjąć z kocem, by w przerwie pomiędzy koncertami położyć się na piasku i spojrzeć w rozgwieżdżone warmińskie niebo, które kiedyś urzekło samego Mikołaja Kopernika...

Na ubiegłorocznej edycji Olsztyn Green Festival gościło 29 tysięcy widzów. To dotychczasowy rekord imprezy, porównywalny z wynikami topowych festiwali w kraju.

Bilety na festiwal można kupić na portalu biletycjc24.pl. W przedsprzedaży bilet jednodniowy kosztuje 55 zł, a karnet 85 zł. W dniu imprezy ceny będą kształtować się następująco: bilet jednodniowy – 70 zł, a karnet – 100 zł. Bieżące informacje o festiwalu można znaleźć na profilu festiwalowym na Facebooku:

facebook.com/olsztyngreenfest

EN

OLSZTYN GREEN FESTIVAL – 5TH EDITION

Brodka, Coma, Ania Rusowicz, Grubson and many other stars of the Polish music scene will perform on 17th-18th of August at Lake Ukiel, where Olsztyn Green Festival, the biggest music event of the summer is taking place.

This year the festival will have something to celebrate – it will be held for the 5th time. Once again the audience will have a chance to listen to the best Polish stars of ambitious music in the picturesque location of Ukiel Sports and Recreation Centre. Festival goers will also have an opportunity to take part in accompanying events promoting ecology and a healthy life style.

It is a credit that it has only taken a few years to build a strong new brand on the competitive Polish festival scene says Krzysztof Otoliński – the director

of the tourist promotion office in Olsztyn City Hall. Thanks to the festival, Olsztyn is associated not only with lakes, forests and Copernicus but with good music too.

The audience will be able to listen to performers of various music genres such as: alternative pop, hip-hop, chillout and electronic music. As for now, stars like – Coma, Ania Rusowicz with niXes project, Pola Rise, Natalia Nykiel, Grubson, Brodka and Ralph Kaminski have been announced. The event sticks out because during breaks between concerts you can lie down on the beach and look at the same sky which was admired by Copernicus...

Last year 29 thousand people attended the festival which is on par with some of the top festivals in Poland.

Tickets are available on biletycjc24.pl. The prices (advance booking) one-day ticket 55 PLN, two-day ticket 85 PLN. On the day of the event – one-day ticket – 70 PLN, two-day 100 PLN.

Current information on:

facebook.com/olsztyngreenfest

Opracowanie / By RP

Lato 2018

KALENDARZ WYDARZEŃ

Events – summer 2018

XVII Międzynarodowy Festiwal Muzyki Chóralnej im. Feliksa Nowowiejskiego w Barczewie

Festiwal jest imprezą cykliczną, która odbywa się w Barczewie od 2002 roku. Głównym celem festiwalu jest upamiętnienie postaci i twórczości Feliksa Nowowiejskiego, kompozytora urodzonego w Barczewie, twórcy „Roty” i „Hymnu Warmii”, wielkiego patrioty i Polaka, którego działalność była istotnym czynnikiem kształtowania polskiej świadomości na ziemiach północnych. Festiwal ma zasięg międzynarodowy i do udziału w nim są zapraszane chóry amatorskie ze wszystkich krajów świata.

XVII Feliks Nowowiejski's International Festival of Choral Music in Barczewo

The Festival is a cyclic event which has been taking place in Barczewo since 2002. The aim of the festival is to commemorate Feliks Nowowiejski and his works. This great Polish patriot, who was a renowned composer, was born in Barczewo. He was the composer of 'Rota' and 'Hymn Warmii' and his activity was an important factor in shaping the Polish consciousness in the lands in the north. The festival has an international character and amateur choirs from a lot of countries are invited.

Miejsce / Place: **Barczewo**
Termin / Date:
17–19 Maja/May 2018
www.festiwal-barczewo.pl

Puchar Europy w Triathlonie

Jeziro Ukiel stanie się areną zmagania najlepszych europejskich triathlonistów, którzy zmierzą się na dystansie sprinterskim. Zawody zostaną rozegrane na

krótkich pętach, co gwarantuje niezwykle atrakcyjne widowisko dla kibiców i sympatyków tego sportu. W niedzielę zostanie rozegrany Elemental Triathlon Series. Mogą w nim startować zawodnicy amatorzy. Imprezami towarzyszącymi będą bieg na dystansie 10 km i zawody biegowe dla dzieci i młodzieży.

Triathlon World Cup

The best European tri – athletes will compete at sprint distance at Lake Ukiel. The competitions will be held on short circuit tracks which will guarantee spectacular views for the spectators. The Elemental Triathlon Series will take place on Sunday and amateur competitors can take part in this competition. A run of a distance of 10 km and run for the youth will be accompanying events.

Miejsce / Place: **Olsztyn**
Termin / Date:
26–27 Maja/May 2018
www.osir.olsztyn.pl

VIII Ogólnopolski Festiwal Serów Farmerskich „Czas na ser”

Festiwal to jedyna w Polsce impreza służąca odbudowie i rozwojowi tradycji serowarskiej oraz przywróceniu zapomnianych smaków. To miejsce spotkań, wzajemnej edukacji i integracji środowiska małych producentów oraz miłośników tradycyjnych serów. Wydarzeniu towarzyszy szereg atrakcji dla dorosłych

i dla dzieci oraz spokojna, nastrojowa festiwalowa muzyka, jak również kiermasz i degustacja serów wytwarzanych metodami tradycyjnymi, prezentacja polskiego wina i miodów pitnych.

VII National Festival of Farmers' Cheese 'Time for cheese'

This festival is the only event of its kind in Poland. It is aimed at reintroducing and developing the cheese-making tradition and restoring its 'forgotten tastes'. The festival is a place to meet small traditional cheese producers and fans of mutual education and intergration. The event also plays host to other various attractions both for adults and children, laid back music, a local fair, sampling cheese products made to traditional recipes and a presentation of mead and Polish wine.

Miejsce / Place: **Lidzbark Warmiński**
Termin / Date:
1–3 Czerwca/June 2018
www.czasnaser.pl

Olsztyńskie Lato Artystyczne

To jedna z najważniejszych imprez artystycznych Warmii i Mazur, organizowana od 1996 roku. Podczas dwóch miesięcy mieszkańcy miasta oraz przybyli do stolicy regionu turyści będą cieszyć się przygotowaną przez Miejski Ośrodek Kultury oraz partnerów ofertą wielu różnorodnych wydarzeń kulturalnych.

Program OLA zawiera propozycje dla miłośników różnych dziedzin artystycznych (koncerty z zakresu różnorodnych gatunków muzycznych, spektakle teatralne, kabaretowe, animacje, warsztaty i wiele innych).

Olsztyn Artistic Summer

It has been one of the most important art events in Varmia and Masuria since 1996. For two months attendees can take part in various cultural events organised by the Municipal Culture Centre and partners. The OLA Program has attractions for lovers of different genres of art such as; music concerts, theatre plays, cabarets to name a few.

Miejsce / Place: Olsztyn

Termin / Date:

Lipiec-Sierpień/July-August 2018

www.mok.olsztyn.pl

XVIII Ostróda Reggae Festival

Ostróda Reggae Festival to jedna z największych imprez kulturalnych w Polsce i największy festiwal muzyki reggae w Europie Wschodniej. W festiwalu bierze udział ponad 100 wykonawców z całego świata oraz oczywiście polscy wykonawcy. Wystąpią także zagraniczne gwiazdy jak Gentleman czy Dub Inc.

XVIII Ostróda Reggae Festival

Ostróda Reggae Festival is one of the biggest cultural events in Poland and the

biggest reggae music festival in Eastern Europe. More than 100 performers from both Poland and all over the world will perform at the festival. Foreign stars like Gentleman and Dub Inc. are part of the line-up this year.

Miejsce / Place: Ostróda

Termin / Date: 5–8 Lipca/July 2018

www.ostrodareggae.com

XI Warmiński Kiermasz Tradycji, Dialogu i Zabawy

Warmiński Kiermasz Tradycji, Dialogu i Zabawy w Bałdach to wielkie święto Warmii. Co roku rozpoczyna się mszą świętą w kościele w Butrynach i uroczystością odsłonięcia głazów na Trakcie Biskupim w Bałdach. Później odbywa się inscenizacja powitania biskupa warmińskiego przez wszystkie „stany Warmii”. Na bałdzkich polach ustawiane są w tym czasie stoiska z lokalnymi wyrobami i rękodziełem, odbywają się festynowe konkursy, dawne zabawy podwórkowe. Na scenie występują natomiast zespoły folklorystyczne i folkowe.

XI Warmian Fair 'Kiermas' of Dialogue, Tradition and Fun in Bałdy

The Warmian fair 'Kiermas' which is about dialogue, tradition and fun is a great local celebration in Warmia. Every year, it starts with holy mass in the church in Butryny and with the celebration of unveiling glacial stones on the former Bishops' Track. Then the re-enactment of welcoming the Bishop of Warmia by all counties of Warmia takes place. On the fields of Bałdy, there are stalls with local products and handicrafts. The event fixtures include among others: music performances, festival

competitions and Folk and folklorist groups appear on stage.

Miejsce / Place: Bałdy

(powiat olsztyński/ Olsztyn powiat)

Termin / Date:

7 Lipca/July 2018

www.kiermas.pl

XI Mazurski Festiwal Rybny „Rybkę na zdrowie”

Uczestnicy festiwalu będą mieli okazję zobaczyć i zasmakować różnych gatunków ryb żyjących w naszych jeziorach, poznać metody ich łowienia i najlepsze sposoby przyrządzania. Atrakcjami towarzyszącymi będą również warsztaty kulinarne, pokaz kulinarny Kuchnie Świata z Polskich Ryb, konkurs na najlepszego i najszybszego sprawiacza ryb, gotowanie zupy rybnej w kuchniach polowych, stoiska degustacyjne oraz konkurs plastyczny dla dzieci.

XI Masurian Fish Festival 'Rybkę Na Zdrowie'

Festival goers have a chance to see and try different kinds of fish found in Polish lakes, learn different methods of catching and the best ways of preparing fish. There are other attractions like-culinary workshops, a culinary show entitled, the World of Polish fish (Kuchnie świata z polskich ryb), a competition for the best and fastest preparation of fish, making fish soup in a field kitchen, tasting stands and an art competition for children.

Miejsce / Place: Mikołajki

Termin / Date:

7 Lipca/July 2018

www.mikolajki24.com

for. Marian Modrzewski

XX Mazurska Noc Kabaretowa

Mazurska Noc Kabaretowa dostarcza wielu wrażeń i śmiechu. Kabareton gości cieszące się uznaniem polskie kabarety oraz najlepszych wykonawców muzyki rozrywkowej. Wypełniony po brzegi rozbawionymi widzami amfiteatr nad jeziorem Czos świadczy o tym, że jest to jedyna i wyjątkowa taka noc w regionie.

XX Masurian Cabaret Night

The Masurian Cabaret Night provides a lot of experience and laughter in the middle of July every year. The best Polish cabaret groups and rock artist are invited to give a performance there. The amphitheatre is located at lake Czos and is packed with amused spectators who are a good indicator of its popularity.

Miejsce / Place: Mrągowo
Termin / Date:
7 Lipca/July 2018
www.mazurskanoc.paka.pl

for. Anna Stryczak

XIII Regionalny Festiwal Kultury Łowieckiej

Jedna z największych tego typu imprez w północno-wschodniej Polsce, mająca na celu promocję łowiectwa. Oferta programowa przewiduje szereg atrakcji dla ciała i dla ducha, zarówno dla myśliwych, leśników, jak i sympatyków łowiectwa, a przede wszystkim dla tych, którym idee łowiectwa jeszcze są obce.

XIII Regional Festival of Hunting Culture

It is the biggest festival of its kind in north-east Poland and its aim is to promote hunting. This year's program does not differ much from previous ones. There will be numerous attractions for body and soul, for hunters, foresters and for anyone else who is interested and wants to learn more about the ancient tradition of hunting.

Miejsce / Place: Węgorzewo
Termin / Date:
7 lipca/July 2018
www.muzeum-wegorzewo.pl

for. arch. Muzeum Bitwy pod Grunwaldem

Dni Grunwaldu

Corocznie około 15 lipca, w rocznicę zwycięstwa króla Jagiełły nad Krzyżakami, na polach Grunwaldu odbywają się uroczystości rocznicowe – Dni Grunwaldu. Inscenizacja bitwy grunwaldzkiej w wykonaniu około 1200 rycerzy wraz z 40 końmi odbędzie się tradycyjnie w sobotę. W obozie rycerskim zamieszka około 5000 rycerzy, a w miasteczku rzemieślniczym będzie około 100 rzemieślników średniowiecznych.

for. arch. Muzeum Bitwy pod Grunwaldem

Days of Grunwald

The Days of Grunwald is an annual event that takes place around the 15th of July on the anniversary of the victory of king Jagiełło over the Teutonic knights in the fields of Grunwald. The re-enact-

ment of the battle in which 1200 knights on horseback perform is traditionally held on Saturday. The knights' camp is base for 5000 knights and the handcraft village has a 100 medieval craftsmen.

Miejsce / Place: pola pod Grunwaldem
/Fields of the battle of Grunwald
Termin / Date:
11–15 Lipca/July 2018
Inscenizacja Bitwy / Battle re-enactment:
14 Lipca/July, godz./at 15.00
www.grunwald1410.pl

for. arch. Urszula Mirosława Elku

XI Mazurskie Zawody Balonowe

W programie m.in. loty konkursowe, parada baloniarzy ulicami Elku i nocny pokaz balonów. Bardzo widowiskowe wydarzenie.

XI Masurian Balloon Competition

A very spectacular event takes place in Elk. A Flying competition, balloonists' parade along the streets of Elk and nighttime balloon display, all of it you can find in the program.

Miejsce / Place: Elk
Termin / Date:
12–14 Lipca/July 2018
www.mosir.elk.pl

for. Bogdan Zajądlawiec

XVII Mazury Hip-Hop Festival

Mazury Hip-Hop Festiwal to najstarszy i jedyny polski festiwal muzyki hip-hop »

realizowany z tak wielkim rozmachem. Festiwal to koncerty czołówki polskiego hip-hopu, zawody breakdance, freestyle oraz imprezy towarzyszące.

XVII Masurian Hip Hop Festival

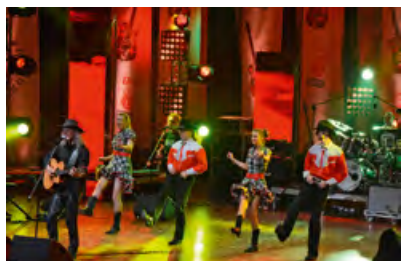
The Masurian hip-hop festival is the oldest and the only festival in Poland on such a scale. Big hip hop stars, break dance competitions and many other events—that's what you can expect to see at this festival.

Miejsce / Place: Giżycko

Termin / Date:

19–21 Lipca/July 2018

www.mazuryhiphopfestival.pl

XXXVII Piknik Country & Folk

W ostatni weekend lipca do granic miasta przybywają kowboje, aby bawić się na słynnym Pikniku Country & Folk. Na to muzyczne countrowe święto przyjeżdża kilkadziesiąt tysięcy fanów i turystów, którzy na kilka dni zmieniają oblicze miasta. Westernowe stroje, motocykle, samochody terenowe i osobowe oraz pojazdy konne stanowią wówczas o kolorycie Mrągowo. Piknik Country & Folk to doskonała zabawa dla fanów muzyki, turystów i mieszkańców Mrągowo.

XXXVII Picnic Country & Folk

The last weekend of July is a time when cowboys come to Mrągowo to join in the famous Country Picnic. Thousands and thousands of music fans and tourists come to this country music feast and change the face of the town into the wild west. Western costumes, motorcycles, off-road vehicles as well as animal-drawn vehicles make the atmosphere of the

town. Country Picnic is great fun for everybody and the locals love it too.

Miejsce / Place: Mrągowo

Termin / Date: 27–29 Lipca/July 2018

www.ckit.mragowo.pl

XXIII Ogólnopolski Festiwal Muzyki Tanecznej

W tegorocznym konkursie weźmie udział ponad 30 wykonawców. Będą to największe gwiazdy sceny dance w Polsce, m. in. zespoły: Boys, Akcent, Focus, Junior, Factor, Toples, Maxel, Weekend, Classic. Całość nakręci i wyemituje stacja Polo TV. Od kilku lat wydarzeniem festiwalu są występy największych gwiazd europejskiej muzyki dyskotekowej. W poprzednich edycjach zagrali: Boney M., Bad Boys Blue, Savage.

XXIII National Festival of Dance Music

This year you can dance to the rhythm of 30 different artists, among whom are well known dance music stars such as: Boys, Akcent, Focus, Junior, Factor, Toples, Maxel, Weekend and Classic. You will also be able to watch the festival on TV channel Polo. The biggest stars of European dance music like – Boney M, Bad Boys Blue and Savage, have appeared here. The main foreign star of the festival this year will be the German duet La Bouche.

Miejsce / Place: Ostróda

Termin / Date: 27–28 Lipca/July 2018

www.festiwalostroda.pl

IX Mazurski Piknik Militarny „Walkiria”

Tegoroczna „Walkiria” odbędzie się pod hasłem polskiej drogi do niepodległości. Największą atrakcją pikniku będzie nie-

dzielne widowisko historyczne z bitwą samolotów – Somma 1918. Niesamowite widowisko z dużą ilością pirotechniki, akrobacjami lotniczymi i wiernie odtworzonym polem bitwy, to prawdziwa gratka dla każdego fana historii. Piknik odbywa się na terenie Mazurolandii.

IX Masurian Military Picnic ‘Walkiria’

This year's edition of ‘Walkiria’ will be held under the heading the ‘Polish way to independence’. Sunday's historical battle will be an air battle – Somma 1918 – which will be the biggest attraction of the picnic. This promising spectacle with a large pyrotechnics display, aerobic air shows and a retro battlefield will be a special treat for lovers of history. The picnic will be held on the grounds of Mazurolandia.

Miejsce / Place:

Parcz k/Gierłoży (powiat kętrzyński) / Parcz near Gierłoża (Kętrzyn district)

Termin / Date:

28–29 Lipca/July 2018

www.walkiria.com.pl

Mazury Airshow 2018

Mazury Airshow to impreza wyjątkowa. Pokazy akrobacyjne i przeloty odbywają się w niecodziennej mazurskiej scenerii, gdzie brzegi jeziora stanowią naturalny amfiteatr dla publiczności, zapewniając świetną widoczność. Tafla

jeziora jest doskonałym lądowiskiem dla maszyn, które rzadko pojawiają się na pokazach, czyli wodnosamolotów, latających łodzi i samolotów-amfibii. Na imprezie goszczą najlepsi piloci – mistrzowie Polski i świata, zespoły pokazowe i indywidualni akrobaci. Podziwiać można najnowocześniejsze samoloty, ale i zabytkowe konstrukcje.

Mazury Airshow 2018

The Masurian Airshow is a unique event, air and acrobat shows take place in unusual Masurian settings where lake shores are a natural background for the audience and provide them with great views. The lakes' surface is a good landing place for the rare machines that appear at the show – floating planes – flying boats and sea – planes. The best pilots-Polish and World Champions, show teams and individual acrobats participate in the festival. You can see and view the most modern planes as well as historic constructions too.

Miejsce / Place: Giżycko
Termin / Date:
4–5 Sierpnia/August 2018
www.mazuryairshow.pl

XLI Międzynarodowy Jarmark Folkloru

Podczas jarmarku na scenie prezentują się wykonawcy z Polski oraz państw ościennych. Odbywa się też kiermasz rękodzieła i sztuki ludowej oraz pokazy rzemiosł tradycyjnych, m.in. plecionkarstwa, kowalstwa, tkania na krosnach, przędzenia na wrzecionie, przędzenia na kołowrotku.

XLI International Folk Fair

Performers from Poland and abroad will perform on stage during the fair. There is

also a handicraft fair, folk art, traditional crafts such as: weaving, smithery, weaving on looms, spinning on a spindle and on a spinning wheel.

Miejsce / Place: Węgorzewo
Termin / Date:
4–5 Sierpnia/August 2018
www.muzeum-wegorzewo.pl

Regionalny Festiwal Pogranicza „Kartaczewo”

Święto smakowitego dania regionalnego – uczta i dla ciała, i dla ducha. Do woli będzie można raczyć się kartaczami, a przy okazji posłuchać dobrej muzyki. Tradycyjnie odbędą się też konkursy na najlepsze kartacze serwowane przez miejscowych gastronomów i na najsmaczniejsze kartacze domowe. Gwiazdą festiwalu będzie Grzegorz Halama.

The Regional Border Festival „Kartaczewo”

A celebration of tasty, regional dishes – a feast for the body and soul. You can eat as many kartacz as you wish and listen to good music as well. There will be a competition for the best kartacz served by local cooks and the most delicious home-made kartacz. Grzegorz Halama will be the main star at the festival.

Miejsce / Place: Gołdap
Termin / Date:
5 Sierpnia/August 2018
www.kultura.mazury.pl

Święto Twierdzy Boyen

Twierdza Boyen to miejsce, gdzie od kilku lat odbywa się Święto Twierdzy Boyen. Kiermasz różnorodności, stoiska ga-

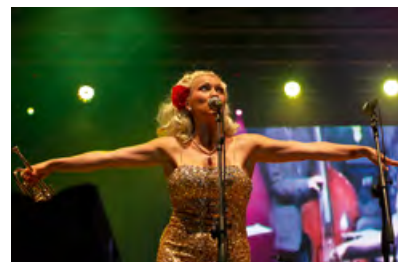
stronomiczne, kino plenerowe, warsztaty z rzeźby czy malarstwa, to jedne z wielu atrakcji oferowanych dzieciom, młodzieży i dorosłym. Będzie to czterodniowa przygoda z historią giżyckiej fortyfikacji, a to dzięki przewodnikom, którzy będą oprowadzać i opowiadać o dawnym militarnym funkcjonowaniu twierdzy oraz jej znaczeniu w życiu mieszkańców Giżycka.

Boyen Fortress Feast

Boyen Fortress is the place where the Fortress Festival has been held for a number of years. The event includes food stalls, out-door – movie viewing, sculpturing and painting workshops for children, teenagers and adults. It will be a four day adventure through the history of Giżycki fortifications with local guides who will share its history.

Miejsce / Place: Giżycko
Termin / Date:
9–12 Sierpnia/August 2018
www.boyen.gizycko.pl

XLVIII Międzynarodowy Festiwal Jazzu Tradycyjnego Old Jazz Meeting „Złota Tarka”

Festiwal ma charakter cykliczny, odbywa się w Iławie od 1994 roku. Tegoroczna edycja, podobnie jak poprzednie, obfitować będzie w gwiazdy polskiej, jak i zagranicznej sceny jazzowej.

*XLVII International
Festival of Traditional Jazz
– Old Jazz Meeting ‘
Złota Tarka’*

This cyclic festival has been taking place in Iława since 1994. This year like in previous years, you can hear Polish and overseas jazz stars.

Miejsce / Place: Iława
Termin / Date:
10–12 Sierpnia/August 2018
www.zlotatarka.pl

*Festiwal
Kultury Średniowiecza
„Masuria”*

Ryn zamienia się w średniowieczne miasteczko, pełne bractw rycerskich, dwórek, snycerzy, mincerzy, kowali czy rękodzielników. W ciągu dnia odbywają się turnieje rycerskie oraz pokazy rzemiosł dawnych. „Masuria” to również jarmark regionalny, uliczne spektakle teatralne i koncert muzyki dawnej. Festiwal kończy wieczorne widowisko teatralne.

*Festival
of Medieval Culture
‘Masuria’*

Ryn changes into a Medieval town full of brotherhoods, ladies-in-waiting, wood-carvers, minters, smiths and craftsmen. During day there are knights’ tournaments and displays of old arts and crafts. ‘Masuria’ is also a regional market, street theatrical shows and concerts. The festival is crowned by the evening theatrical show.

Miejsce / Place: Ryn
Termin / Date:
10–11 Sierpnia/August 2018
www.rck-ryn.pl

Regionalne Święto Ziół

Impreza nawiązuje do ludowej tradycji święcenia ziół, kwiatów oraz zbóż, promuje zastosowanie ziół w tradycyjnej medycynie, kosmetyce i kulinariach oraz propaguje tradycje pszczelarskie. Jest to niezwykle barwne i aromatyczne święto.

Regional Herb Festival

The event relates to folk traditions and the blessing of herbs, flowers and grain. It promotes the use of herbs in traditional medicine, cosmetics, food as well as the tradition of beekeeping. The festival is really colourful and fragrant.

Miejsce / Place: Olsztynek
Termin / Date:
15 Sierpnia/August 2018
www.muzeumolsztynek.com.pl

*XXXIX Lidzbarskie
Wieczory Humoru i Satyry*

To najstarszy festiwal kabaretów i teatrów satyry w Polsce. Odbywa się na cześć Księcia Poetów Polskich – Ignacego Krasickiego, który żył prawie 30 lat w Lidzbarku Warmińskim. Złota Szpilka co roku przyciąga najlepsze młode grupy kabaretowe z całego kraju. Przez 4 dni odbywa się około 20 wydarzeń, których zwieńczeniem jest Kabaretowa Noc pod Gwiazdami, odbywająca się u podnóża lidzbarskiego zamku. Na scenie występują zwycięzcy turniejów, a także uznane już kabarety.

*XXXIX Lidzbark Humour
and Satire Nights*

It is the oldest cabaret and satire festival in Poland. It is held in memory of Ignacy Krasicki – the Prince of Polish Poets who lived in Lidzbark Warmiński for 30 years. The Golden Pin [Złota Szpilka] attracts the best young cabaret groups from the whole country. For 4 days 20 events are organized with the highlight ‘Cabaret Night Under the Stars’ which takes place at the foot of Lidzbark castle. Well known cabaret acts will perform on stage.

Miejsce / Place: Lidzbark Warmiński
Termin / Date:
15–18 Sierpnia/August 2018
www.lwhis.pl

Olsztyn Green Festival

To już piąta edycja festiwalu. Wydarzenie jest doskonale dla całych rodzin, gdyż w tym czasie panuje wręcz familijna atmosfera. Na terenie plaży miejskiej, nad brzegiem jeziora Ukiel wystąpią czołowi artyści. Oprócz koncertów, tradycyjnie nie zabraknie licznych wydarzeń towarzyszących, propagujących ekologię i zdrowy tryb życia. Więcej o festiwalu na stronach 6–7.

Olsztyn Green Festival

It is the 5th edition of the festival and, it is an event for all the family. Top stars will perform on stage beside the city

beach at Lake Ukiel. In addition to the concerts, there will be events promoting ecology and a healthy lifestyle. More on pages 6–7.

Miejsce / Place: **Olsztyn**
Termin / Date:
17–18 Sierpnia/August 2018
www.visit.olsztyn.eu

IV Fromborski Złot Czarownic

W imprezie mogą uczestniczyć wszyscy, którzy mają ochotę wcielić się w bajkowe postacie wiedźm oraz czarownic, aby wspólnie oddawać się czarom oraz wziąć udział w konkursie na najciekawszą charakterystykę czarownicy. Impreza plenerowa, liczne kramy czarownic, konkursy, występy miejscowych wykonawców.

IV Frombork Witches'coven

Everyone who wants to dress up as a fairy tale witch can join in this event. There will be joint exposition to witchcraft and a competition for the best costume. It is an open-air event which includes witches stalls, competitions and performances by local artists.

Miejsce / Place: **Frombork**
Termin / Date: **25 Sierpnia/August 2018**
www.frombork.pl

XIX Puchar Polski Jachtów Kabinowych o Żeglarski Puchar Hławy

Co roku, w ostatni weekend sierpnia, przybywają do Hławy na jezioro Jeziorak załogi jachtów biorących udział w regatach żeglarskich Pucharu Polski Jachtów Kabinowych. Portem regat będzie przystań żeglarska „Pod Omegą”. Żeglarski Puchar Hławy 2018 jest również ostatnią eliminacją XXIII cyklu regat o Puchar

Polski Jachtów Kabinowych, obejmująca swym zasięgiem niemal wszystkie ważne akweny żeglarskie w Polsce. Jest to najdłuższej trwająca i największa amatorska żeglarska impreza sportowa w Polsce.

XIX Cabin Yachts Cup of Poland in the category: Sailing Cup of Hława

Yacht crews that take part in the regatta the ‘Cabin Yachts Cup of Poland’ come to Hława during the last weekend of August. The marina ‘Pod Omegą’ will be where the action takes place. The Sailing Cup of Hława is the final elimination round of the XXIII series included in the Cabin Yachts Cup of Poland which covers almost all important sailing areas in the country. It is the longest lasting amateur sailing event in Poland.

Miejsce / Place: **Hława**
Termin / Date:
25–26 Sierpnia/August 2018
www.ppijk.pl

XIII Elbląskie Święto Chleba

Elbląskie Święto Chleba to przede wszystkim jarmark produktów regionalnych, rękodzieła i eksponatów kolekcjonerskich. Na uczestników imprezy czeka pachnące pieczywo, świeże wędliny, wyroby cukiernicze, miody, żywność ekologiczna; jak również koncerty i występy artystyczne, warsztaty dawnych rzemiosł, inscenizacje historyczne.

XIII Elbląg Bread Festival

Elbląg Bread Festival is a regional products fair. Visitors can buy fresh bread of course, smoked meats, confectionery, honey and lots of other kinds of organic food. You can also attend concerts, art shows, crafts workshops and historical enactments.

Miejsce / Place: **Elbląg**
Termin / Date:
31 Sierpnia – 2 września 2018
/ 31 August – 2 September 2018
www.swietochleba.elblag.pl

75. Samochodowy Rajd Polski

Rajd Polski jest, obok Rajdu Monte Carlo, najstarszym rajdem samochodowym na świecie. W tym roku będzie on siódmą, przedostatnią rundą Mistrzostw Europy, jak również rundą Rajdowych Samochodowych Mistrzostw Polski 2018. Całkowita długość odcinków specjalnych wyniesie od 200 do 230 km.

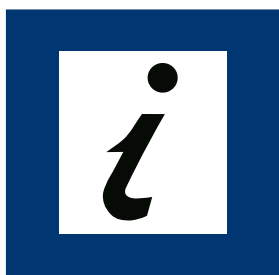
75. Polish Rally Championship

It is the biggest motor sport event in Poland. This year it will be the seventh, before the last round of the European Championship, as well as the round of the Polish Rally Championship of Poland 2018. The total length of the special stages will be 200 to 230 km.

Miejsce / Place: **Mikołajki i okolice / Mikołajki and environs**
Termin / Date:
21–23 Września/September 2018
www.rajdpolski.pl

Więcej wydarzeń na / More events at
www.mazury.travel
www.mazurytravel.com.pl

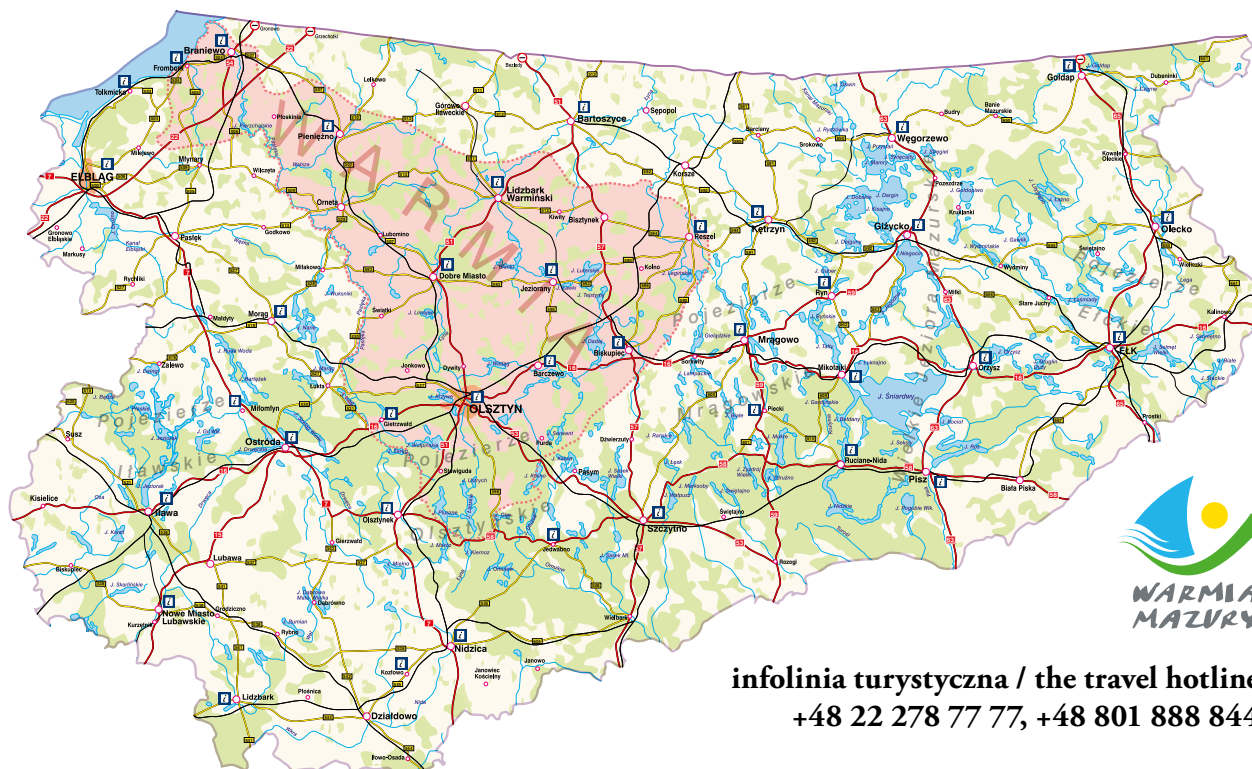

INFORMACJA TURYSTYCZNA *na Warmii i Mazurach*¹

Tourist Information in Warmia and Mazury

- **Barczewo** *
pl. Ratuszowy 1, 11-010 Barczewo, tel./phone +48 89 514 83 46 wew. 78
e-mail: biuroinfo@barczewo.pl, www.barczewo.pl
- **Bartoszyce** ***
ul. Bohaterów Warszawy 96, 11-200 Bartoszyce
tel./phone +48 89 762 98 80
e-mail: pit@bartoszyce.pl, www.gci.bartoszyce.pl
- **Biskupiec** **
pl. Wolności 5c, 11-300 Biskupiec, tel./phone +48 89 715 47 42
e-mail: it@biskupiec.pl, www.biskupiec.pl
- **Braniewo** **
ul. Katedralna 7, 14-500 Braniewo, tel./phone +48 55 644 33 03
e-mail: it_braniewo@poczta.onet.pl, www.it.braniewo.pl
- **Dobre Miasto** *
ul. Warszawska 14, 11-040 Dobre Miasto, tel./phone +48 89 616 13 14,
e-mail: urzad.miasta@dobremiasto.com.pl, www.dobremiasto.com.pl
- **Elbląg** ***
ul. Stary Rynek 25, 82-300 Elbląg, tel./phone +48 55 239 33 77
e-mail: ielblag@umelblag.pl, www.ielblag.pl
- **Elk** **
ul. Wojska Polskiego 47, 19-300 Elk, tel./phone +48 87 621 70 10
e-mail: info@turystyka.elk.pl, www.turystyka.elk.pl
- **Frombork** **
ul. Młynarska 5a, 14-530 Frombork, tel./phone +48 55 244 06 77
e-mail: informacja.turystyczna@frombork.pl, www.frombork.pl
- **Gietrzwałd** **
ul. Kościelna 1, 11-036 Gietrzwałd, tel./phone +48 89 512 32 90
e-mail: it@gietrzwald.pl, www.it.gokgietrzwald.pl
- **Giżycko** ****
ul. gen. J. Zajączka 2, 11-500 Giżycko, tel./phone +48 87 428 52 65
e-mail: infogizycko@post.pl, www.gizycko.turystyka.pl
- **Gołdap** ***
pl. Zwycięstwa 16, 19-500 Gołdap, tel./phone +48 87 615 20 90
e-mail: poczta@frg.pl, www.uzdrowskogoldap.pl
- **Ława** ***
ul. Niepodległości 13, 14-200 Ława, tel./phone +48 89 648 58 00
e-mail: itilawa@wp.pl, www.it-ilawa.pl
- **Ława** **
Powiatowe Centrum Informacji Turystycznej
ul. Chodkiewicza 5, 14-200 Ława, tel./phone +48 602 744 083
e-mail: kontakt@port-ilawa.pl, www.port-ilawa.pl
- **Jedwabno** **
ul. 1-ego Maja 63, 12-122 Jedwabno, tel./phone +48 89 621 30 42
e-mail: gok@jedwabno.pl, www.jedwabno.pl
- **Jeziorany** *
pl. Jedności Narodowej 14/1, 11-320 Jeziorany
tel./phone +48 691 059 861
e-mail: revitawarmia@gmail.com, www.revitawarmia.org
- **Kętrzyn** ***
pl. Piłsudskiego 10/1, 11-400 Kętrzyn, tel./phone +48 89 751 47 65
e-mail: it@it.ketrzyn.pl, www.it.ketrzyn.pl
- **Kozłowo** *
ul. Mazurska 3, 13-124 Kozłowo, tel./phone +48 89 625 08 25
e-mail: turystyka@kozlowo.pl, www.kozlowo.pl
- **Lidzbark Warmiński** **
ul. Krasickiego 1, 11-100 Lidzbark Warmiński
tel./phone +48 89 519 00 52
e-mail: it@lidzbarkwarminski.pl, www.lidzbark.eu
- **Lidzbark (Welski)** *
ul. Sądowa 21, 13-230 Lidzbark
tel./phone +48 23 696 15 05 wew. 182
e-mail: promocja@lidzbark.pl, www.lidzbark.pl

- **Mikołajki** **
ul. Wolności 7, 11-730 Mikołajki, tel./phone +48 87 421 68 50
e-mail: it@mikolajki.pl, www.mikolajki.pl
- **Miłomłyn** *
ul. Twarda 12, 14-140 Miłomłyn, tel./phone +48 89 642 58 22
e-mail: projekty@milomlyn.pl, www.milomlyn.pl
- **Morąg** ***
pl. Jana Pawła II 1, 14-300 Morąg, tel./phone +48 89 757 38 26
e-mail: lot.morag@op.pl, www.lot.mazury.pl
- **Mragowo** ***
ul. Warszawska 26, 11-700 Mragowo, tel./phone +48 89 741 80 39
e-mail: info@it.mragowo.pl, www.it.mragowo.pl
- **Nidzica** **
ul. Zamkowa 2, 13-100 Nidzica, tel./phone +48 89 625 03 70
e-mail: zameknidzica@wp.pl, www.nidzica.pl
- **Nowe Miasto Lubawskie** ***
ul. Rynek 23, 13-300 Nowe Miasto Lubawskie
tel./phone +48 56 474 23 44
e-mail: it@umnowemiasto.pl, www.itnowemiasto.pl
- **Olecko** ***
pl. Wolności 22, 19-400 Olecko, tel./phone +48 87 520 49 48
e-mail: it@um.olecko.pl, www.olecko.pl
- **Olsztyn** ****
Wojewódzkie Centrum Informacji Turystycznej
ul. Staromiejska 1, 10-017 Olsztyn, tel./phone +48 89 535 35 65
e-mail: info@mazurytravel.com.pl, www.mazurytravel.com.pl
- **Olsztyn** ***
Miejska Informacja Turystyczna
pl. Jana Pawła II 1, 10-101 Olsztyn, tel./phone +48 89 521 03 98
e-mail: info@olsztyn.eu, www.olsztyn.eu
- **Olsztynek** **
ul. Ratusz 1, 11-015 Olsztynek, tel./phone +48 89 519 54 77
e-mail: it@olsztynek.pl, www.olsztynek.pl
- **Orzysz** **
ul. Rynek 5, 12-250 Orzysz, tel./phone +48 87 423 71 87
e-mail: cit@orzysz.pl, www.orzysz.pl
- **Ostróda** ***
pl. 1000-lecia PP 1a, 14-100 Ostróda, tel./phone +48 89 642 30 00
e-mail: cit@mazury-zachodnie.pl, www.mazury-zachodnie.pl
- **Piecki** **
ul. Zwycięstwa 6, 11-710 Piecki, tel./phone +48 89 742 22 70
e-mail: it.piecki@wp.pl, www.piecki.com
- **Pieniężno** **
ul. Generalska 8, 14-520 Pieniężno, tel./phone +48 55 237 46 53
e-mail: promocja@pieniezno.pl, www.pieniezno.pl
- **Pisz** ***
pl. Daszyńskiego 16, 12-200 Pisz, tel./phone +48 87 423 26 75
e-mail: cit.pisz@home.pl, www.pdk.pisz.pl
- **Reszel** *
ul. Rynek 24, 11-440 Reszel, tel./phone +48 89 755 39 09
e-mail: promocja@ugreszel.pl, www.ugreszel.pl
- **Ruciane Nida** **
ul. Dworcowa 14, 12-220 Ruciane-Nida, tel./phone +48 87 423 19 89
e-mail: umig@ruciane-nida.pl, www.ruciane-nida.pl
- **Ryn** **
ul. Szkolna 1, 11-520 Ryn, tel./phone +48 87 421 80 61
e-mail: rck-it@wp.pl, www.rck-ryn.pl
- **Szczytno** *
ul. Polska 12, 12-100 Szczytno, tel./phone +48 691 105 810
e-mail: turystyka@powiat.szczytno.pl, www.turystyka.szczytno.pl
- **Tolkmicko** **
ul. Świętojańska 1, 82-340 Tolkmicko, tel./phone +48 55 231 61 82 wew. 25
e-mail: inf-tur.tolkmicko@wp.pl, www.kulturatolkmicko.pl
- **Węgorzewo** ***
Bulwar Loir-et-Cher 4, 11-600 Węgorzewo, tel./phone +48 87 427 40 09
e-mail: infotur@wegorzewo.pl, www.wegorzewo.pl

infolinia turystyczna / the travel hotline
+48 22 278 77 77, +48 801 888 844

Kulinarne podróże

PO WARMII I MAZURACH

Coraz większa świadomość tego, co jemy, poszukiwanie bogactw naturalnych oraz wyjątkowych miejsc, w których przebywamy czy wypoczywamy, skłaniają do przyjrzenia się temu, co kryją w sobie zasoby Warmii i Mazur. W kulinarną podróż po niecodziennych zakątkach z wyjątkową kuchnią, po regionie słynącym z czystej wody i malowniczej przyrody, zabieram dziś czytelników w rozmowie z Ewą Pe – blogerką kulinarną gustującą w kuchni wegetariańskiej i wegańskiej.

Miałam sposobność obserwować Ewę w kuchni, a także kosztować potraw, które wyszły spod jej rąk i płynęły prosto z serca. I choć sama mięsa nie unikam, skuszona kolorami i kwiatami zaserwowanymi na talerzu, przyznam, że dałam się ponieść czarowi potraw opartych na naturalnym bogactwie Warmii i Mazur. Miałam wrażenie, że nasza kuchmistrzyni nie chce przyćmić swoją energią tego, co chce przekazać swoimi daniami. Urzekła mnie także jej eteryczność w trakcie serwowania.

Pani Ewo, vegetarianizm czy weganizm to coraz popularniejsze trendy w żywieniu – rzekłabym nawet – umacniające się coraz bardziej. Pani doskonale umie korzystać z dobrodziejstw naszej natury. Skąd się wzięła pasja do gotowania, i to jeszcze w tak kolorowy i roślinny sposób?

Jest tyle osób, które zajmują się tradycyjną kuchnią, a ja chciałam spróbować czegoś innego. Przy moich zamiłowaniach do przyrody, sięgnięcie do kuchni »

”

Jest tyle osób, które zajmują się tradycyjną kuchnią, a ja chciałam spróbować czegoś innego. Przy moich zamiłowaniach do przyrody, sięgnięcie do kuchni wegańskiej czy wegetariańskiej było dla mnie czymś naturalnym.

”

wegańskiej czy wegetariańskiej było dla mnie czymś naturalnym. Wiele pasji bierze się z wczesnych odkryć, poczynionych jeszcze w dzieciństwie. Pochodzę z niewielkiej miejscowości Zyndaki koło Mrągowa, gdzie od najmłodszych lat fascynowały mnie okoliczne ogródki, pola i łąki. Już wtedy zbierałam kwiaty i trawy, a mama miała serdecznie dość mojej szybko więdnącej pasji. Ponadto, często zostając w domu sama z bratem, chętnie gotowałam i już wtedy przywiązywałam dużą wagę do przyozdabiania serwowanych potraw dobrami natury. To zostało mi do dzisiaj.

I co było dalej?

Jako że kwiaty, trawy oraz warzywa ciekawiły mnie swoją formą, kolorem, kształtem i strukturą, zaczęłam fotografować naturę. Tak oto uwidoczniły się moje zamiłowania plastycznie – artystyczne. W związku z tym swoje pierwsze dorosłe kroki skierowałam do liceum

plastycznego, a potem zaczęłam pracę w zawodzie grafika. Ale w pewnym momencie straciłam tę pracę i...

Niech zgadnę, tu nastąpił przełom w Pani życiu?

Myszę, że tak, bo kryzysy często przynoszą niespodziewane możliwości. Zmiany przyszły do mnie same, popłynęłam więc z nurtem rzeki. Miałam już wtedy bloga, ale zamieszczałam na nim przede wszystkim zdjęcia; traktowałam go jako swoisty zdjęciowy notatnik kulinarno – przyrodniczy. Pewnego dnia zadzwonił do mnie dobry kolega, Artur z Fajnego Miejsca, który znał moją miłość do gotowania. Zaczęło się banalnie. Artur powiedział: – *Ewa przecież Ty ciągle coś pitrasisz, gotujesz, możesz też poczęstować swoimi potrawami gości?* Pojechałam ugotowałam i obie strony były zadowolone. Odbiór mojej kuchni sprawił, iż drogą pantoflową wieści o moich wyrazistych smacznych i prostych potrawach szybko się rozniosły. I tak oto często

wracam do Fajnego Miejsca w Tłokowie na Warmii (www.fajnemiejsce.pl), które zostało stworzone przez Artura i Tomka. Obaj skończyli Akademię Sztuk Pięknych i przez kilkanaście lat projektowali ubrania. Prawie 10 lat temu stwierdzili, że osiedlą się na Warmii, rodzinnej krainie Artura. Zbudowali dom, do którego przez cały rok zaglądają goście i chcą kosztować moich pomysłów – czy to sałatki ze stokrotek, fiołków i bratków, czy też pasztecików marchewkowo-orzechowych albo torciku z daktyli i orzechów nerkowca.

Mamy Fajne Miejsce, ale wiem, że jest kilka innych lokalizacji na Warmii i Mazurach, które odwiedza Pani regularnie. Czy wybór miejsc determinuje jakiś specjalny klucz?

Szukam miejsc głęboko osadzonych w naturze. W ich wyborze kieruję się przede wszystkim intuicją. Albo one odnajdują mnie, albo sama kontaktuję się z właścicielami, którzy mnie »

zaciekawia. Historie tych ludzi potrafią mnie inspirować. Są to osoby najczęściej przenoszące się z dużych aglomeracji na wieś, aby odnaleźć nowe życie. Ich chęć bycia blisko natury jest dla mnie najważniejsza i sprawia, że chętnie wkradam się na moment do ich kuchni. Właściciele miejsc z klimatem, gdzie gotują, ożywiają tkankę regionalną i tworzą, według mnie, nową jakość. Tam czuję się najlepiej.

Samo gotowanie to już wielka przyjemność. Myślę jednak, że nie sam garnek i jego zawartość odgrywają tu główną rolę. Odnoszę wrażenie, że każdy Pani posiłek to swoista kulinarna podróż po bogactwie Warmii i Mazur. A podróże, jak wiemy, poszerzają horyzonty, otwierają w ludziach nieznanne pokłady energii i kreatywności.

Tak – stanowczo tak – gdy gotuję dla osób, których nie znam, to zauważam, jak niesamowitą rzeczą jest wspólne

gotowanie, a potem biesiadowanie przy stole. Jak zmienia się energia ludzi wraz z każdym kęsem. Goście, siadając do stołu, potrafią być spięci i czasem nawet niemili; potrawy podane inaczej, z mnóstwem kwiatów, sprawiają, że wszyscy zaczynają rozmawiać, otwierają się, opowiadać o problemach, o rodzinach. Sprawdza się tu znane wszystkim powiedzenie – przez żołądek do serca.

Oprócz Fajnego Miejsca, gdzie chętnie Pani zagląda?

Kwaśne Jabłko (www.kwasnejablko.pl) i Moniówka (www.moniowka.pl) to kolejne miejsca, w których odnalazłam dobrą energię do gotowania. Oba położone na Warmii, która ma w sobie magiczną moc przyciągania ciekawych ludzi.

Jakie bogactwa Warmii i Mazur najchętniej wykorzystuje Pani w swoich potrawach?

Kwiaty, przede wszystkim nasturcję i piwonie, a także buraki, boćwinę, której kolorowe liście, lekko zblaszowane, można wykorzystywać do zawijania różnych innych cudowności. Serwuję też jarmuż na różne sposoby, brukiew, skorzonę oraz zioła, np. ogórecznik, mający kolor niebieski, a smak ogórkowo – melonowy. Jest on w całości jadalny, a przygotowuje się go jak szpinak. Co ciekawe, na bazie ogórecznika można stworzyć olejek regenerujący do twarzy.

A gdzie się Pani w te wszystkie składniki zaopatruje?

Mam to szczęście, że spotykam ludzi, którzy chcą się dzielić dobrodziejstwami ze swoich ogródków. Jakby czuli, że nie zmarnują tych roślinek. Często zaglądam do PGR Tłokowo, gdzie u Łukasza kupuję skorzonę i jarmuż, melony, ogórki gruntowe i pomidory, które rosną pod gołym niebem.

”

Można mnie spotkać na Warmii i Mazurach. Pomimo otrzymywania zaproszeń do gotowania w innych zakątkach Polski, to tu czuję się najlepiej i wciąż mam wiele miejsc do odkrycia.

”

Oprócz gotowania na żywo, czy można Panią spotkać gdzieś w regionie i nabyć przygotowywane przez Panią cuda?

Można mnie spotkać na Warmii i Mazurach. Pomimo otrzymywania zaproszeń do gotowania w innych zakątkach Polski, to tu czuję się najlepiej i wciąż mam wiele miejsc do odkrycia. Jestem bardzo związana z regionem. Od 1 czerwca do 30 września w każdą sobotę (w godz. 9:00–12:00), podczas Eko Targu w Jezioranach, oferuję np. pasztety roślinne bezglutenowe czy desery wegańskie. Organizatorem już trzeciej edycji targów jest Fundacja Revita Warmia, prowadzona przez Rafała i Marcelinę Mikułowskich (www.revitawarmia.org); więcej o Fundacji i jej działalności piszemy na str. 37 – przyp. red.). Obecni są tam i inni lokalni wystawcy. Można na przykład spotkać Stefana z kozimi serami (www.owczarnialefevre.com), nabyć mydelka produkowane w Kwaśnym

Drzewie (www.facebook.com/kwasnedrzewo), czy też miody z pasieki położonej nieopodal Jezioran (www.siedlisko-pasieka.pl).

W tym roku na pewno będę serwowała lunchy wegańskie, również w nowych miejscach – Młynie Patryki (www.mlynpatryki.pl) oraz Leśniczówce Gaja (www.lesniczowkagaja.pl). Chętnie też aranżuję obiady w trawie.

A na czym one polegają?

Na polu ustawiam stolik, gdzie goście mogą skosztować tego, co wyczaruję. I proszę sobie wyobrazić ten moment, gdy w trakcie posiłku w tle słychać przejeżdżający kombajn (śmiech).

Czyli będą nowe miejsca i zapewne nowe aranżacje na talerzu. A jakie inne plany, marzenia snuje Ewa Pe?

Wielu znajomych namawia mnie do napisania książki. Niektórzy nawet myślą, że ja już ją mam (śmiech). Mię

to. Może kiedyś to uczynię – pokażę naturę przez pryzmat ciekawych miejsc, ludzi, którzy w nich żyją, ich historii. To mógłby być doskonały przewodnik po Warmii i Mazurach. Albo będę mieć swoje miejsce, do którego będę zapraszać do wspólnego gotowania. Chciałabym też pokazywać ciekawe miejsca w regionie poprzez wydarzenia kulinarne.

Pani Ewo, Pani plany – podobnie jak kuchnia – brzmią bardzo smacznie! Życzę ich realizacji i dziękuję z rozmową. Na koniec dodam tylko, że zarówno w trakcie rozmowy, jak i w momencie kosztowania potraw, wyczułam u Ewy ogromną radość z tworzenia, zgłębiania tajemnic kuchni wegańskiej. Tą wiedzą Ewa chętnie się dzieli.

Więcej o Ewie i jej pasji znajdziecie na: www.ewape.blogspot.com

»

EN

CULINARY TRIPS THROUGH VARMIA AND MASURIA

An increased nutritional awareness, a search for natural resources and unique places to stay and relax well if that is what you are looking for, you don't have to look further than Varmia and Masuria. In this article, we will take you on a culinary journey to unusual places with unique cuisine in an interview with Ewa Pe – a culinary blogger who cooks and promotes vegan and vegetarian cuisine.

I had a chance to see Ewa cooking and try some of her dishes. Although, I do eat meat I was tempted by the colours and flowers served on my plate and I must admit that I really liked the dishes based on the natural ingredients that are found in Varmia and Masuria.

Ewa – veganism and vegetarianism are becoming an increasingly popular, nutritional trend that you are passionate about. Where does your idea and flair for colourful and vegetarianism cooking come from?

There are many people who are interested in traditional cuisine but, I wanted to try something different. I love nature so vegan and vegetarian cuisine was a second nature for me. I come from a little town called Zyndaki near Mrągowo and since childhood I have been fascinated by the surrounding gardens, fields and meadows. I have always picked grass and flowers and cooked and served them with other natural ingredients.

What was next?

As I was interested in plant life, the colours, shapes and structures and later I started to take photos of nature. My passion for art was noticed so

I went to Art secondary school and after that I started to work as a graphic designer. However, as fate would have it, I suddenly lost my job.

Let me guess, it was a turning point in your life?

I suppose so because very often a crisis brings unexpected possibilities. The changes came to me so I just went with the flow. At that time I had a blog where I was regularly putting photos – it was a photo culinary-nature notebook for me. One day a friend from secondary school called me – Artur from Fine Place, in Polish Fajne Miejsce, who knew about my passion for cooking. Artur said 'Ewa you always cook something – maybe you will try to share your dishes with guests?' I went to him, cooked something and talked all night with his guests. Thanks to so called 'word of mouth' my cuisine became known. I often go to Fine Place, which was established by Artur and Tomek, in Tłokowo in Varmia (www.fajnemiejsce.pl). Both of them had designed clothes for many years and 10 years ago they decided to start living in Artur's hometown. They built a guesthouse where guests now like to try my dishes such as: daisy salad, violet salad, pansy salad, carrot-nuts pasty, fig – birthday cake and cashew birthday cake.

There is Fine Place but, there are also other places in Varmia and Masuria that you visit regularly too. Is your place of choice determined by any other factors?

I look for places close to nature. I don't know if these places find me or if I find them. I like the stories of people who move out from big cities to the country to find a new life. Their closeness to nature is the most important and this encourages me to go to their kitchen and cook for a while. The owners of the places with soul where I cook revitalize the region and create new quality.

Cooking is a big pleasure. I think that the pot and its content is not the most important. I have the impression

that every meal is a kind of culinary journey through the richness of Varmia and Masuria. As it is widely known, travelling can broaden horizons and opens unknown deposits of energy and creativity.

I agree. When I cook for people I do not know I notice that cooking and eating food together is an amazing experience. The energy changes with every bite. Sometimes when guests sit at the table they are tense, maybe even not nice but the dishes served with flowers loosen people up, they open up and talk about problems, families, etc. As the old saying goes 'the way to a person's heart is through their stomach'.

What other places apart from Fine Place do you visit?

Sour Apple [Kwaśne Jabłko] (www.kwasnejablko.pl) and Moniówka (www.moniowka.pl) are places where I find positive energy for cooking. They are situated in Varmia which I believe has a magical power for attracting different kinds of interesting people.

What natural resources do you use in your dishes?

I use flowers such as: peony, daisies, beet root whose leaves can be used to coil other marvellous things. I serve kale in different forms, rutabaga, scorsonera and herbs like – borage which is blue in colour and has a melonny – cucumber taste. It is entirely edible and you prepare it in the same way as spinach.

Where do you get all these ingredients?

I am lucky because I meet people who like sharing their garden produce with others. I often go to PGR Tłokowo where at Lukasz's I buy scorsonera, kale, melons, cucumbers and tomatoes that grow outdoors.

Can we meet you anywhere and buy your dishes?

You can meet me only in Varmia and Masuria. Although, I am invited to cook in other parts of Poland I feel best here and I have many places to discover.

I am very attached to the region. During the Eco Market in Jeziorany I sell gluten-free plant pate and vegan desserts every Saturday (9:00–12:00) from 1st of June to 30th of September. Revita Varmia Foundation run by Rafał and Marcelina Mikułowscy (www.revitawarmia.org) organise the 3rd edition. More about the foundation and its activity on page 37. You can meet other local exhibitors. You can meet Stefan there with his goat's milk cheese (www.owczarnialefevre.com), buy soap produced in the Sour Tree (Kwaśne Drzewo) (www.facebook.com/kwasnedrzewo), and honey from the apiary nearby Jeziorany (www.siedlisko-pasieka.pl).

This year I will for sure serve vegan lunch also in new places such as: Patryki Mill (www.mlynpatryki.pl) and the Foresters'

house Gaja (www.lesniczowkagaja.pl). I organise dinner on the grass.

What is dinner on the grass?

I put the table on the field where guests can try what I prepare. You can imagine the moment of harvesting during the meal.

Have you got any further plans or ambitions?

My friends encourage me to write a book. Some of them even think that I have already written one. Maybe one day I will do it and show nature in the framework of interesting places and people who live here and their history. It would be a good guidebook about Varmia and Masuria. There would be places where I can invite guests to join in the cooking. I would like to show

interesting places in the framework of culinary events.

Ewa plans like cuisine sound good! I hope you will realize them. Thanks for the interview.

I will add that during the interview as well as sampling her dishes I felt that creating and learning the secrets of vegan cuisine make Ewa a very, happy. Woman. As someone once said, 'like what you do and you will never work again'.

More about Ewa on:
www.ewape.blogspot.com

/
Rozmawiała / Interviewed by
Justyna Szostek
fot. arch. Ewa Pe

WARMIA I MAZURY *z naturą w tle*

Przebieając w ogromnej różnorodności obiektów, w których można zatrzymać się, będąc na Warmii i Mazurach, tym razem trafiliśmy do miejsc, gdzie przyroda i bliski z nią kontakt odgrywają pierwszoplanowe role. Każde z nich oferuje też coś więcej – ma swój unikalny sznyt, który czyni je wyjątkowymi.

ArtHouse Pelnik dom z duszą

W malowniczej wsi nad jeziorem Isąg znajduje się miejsce, które przyciąga uwagę i wyróżnia się na tle otoczenia. Dokładnie 1,5 roku temu otworzył swe drzwi dla gości dom, który chce skupiać pozytywne środowiska, pasjonatów świata i natury, ludzi otwartych na piękno, ceniących spokój i dobry klimat.

Plan był taki – dom miał powstać w okolicy, gdzie od jeziora gości będą dzielić dwa kroki, od lasu cztery i gdzie będzie panowała cisza. Dlatego ArtHouse Pelnik znalazł się prawie w lesie i w zasadzie nad samym jeziorem. Właścicielowi przyświecała też idea, by nie był to typowy domek rekreacyjny, jakich setki znajdziemy w okolicy. Miało to być miejsce szczególne, z wyjątkowym designem i żywą sztuką w środku. Tak powstał szklany sufit, betonowa architektura, wielki słoneczny taras i zielona przestrzeń do kręcenia fikołków na

trawie. Na ścianach wiszą obrazy autorstwa gospodarza domu. Ich abstrakcyjny wymiar udało się wkomponować w przestrzeń większości pomieszczeń. Harmonia została osiągnięta – powstał nie domek, a dom ArtHouse Pelnik.

Tutaj odpoczniesz, leżąc na kanapie przed kominkiem lub zanurzając się w hamaku na tarasie z ulubioną książką. Dom jest do całorocznego wynajmu w całości – może tu z powodzeniem zamieszkać nawet do 8 osób. Okolica

sprzyja aktywności przez cały rok. Można chodzić na długie spacery, jeździć na rowerze, zbierać grzyby, opalać się na pięknie zagospodarowanej gminnej plaży. Wieczorem idealnym pomysłem będzie ognisko lub biesiadowanie na przestronnym tarasie. Relaks zapewni drzemka na hamaku, a dzieciom spodoba się plac zabaw z piaskownicą, zjeżdżalnią, miniścianką wspinaczkową i domkiem.

www.facebook.com/PelnikDom

Zapomnieć się w Ziołowym Dzbanku

Zagroda edukacyjna Ziołowy Dzbanek istnieje od 2015 r., a jej głównym atutem jest bogata oferta edukacyjna w dziedzinie zielarstwa i garncarstwa, rękodzieła oraz życia na roli. W zagrodzie znajduje się chata zielarska, wiata garncarska, ogród ziołowy, zaułek lawendowy, minizoo oraz agroturystyczny dom urządzone w zielarskim klimacie.

Każdy pokój w domu ma swój zielarski motyw przewodni i nazwę wyszytą haftem krzyżkowym. W pokojach znajdziemy ręcznie haftowane poduszki z chabrami czy lawendą, obrazy olejne i na szkle, świece, skrzyńeczki, wieszaki, makatki, pęki lawendy, maków i lnu. Ciekawym elementem są drewniane tabliczki z przeróżnymi wierzeniami i podaniami ludowymi. Na przykład

kredensy i gliniany Włocławek. Goszcząc w Ziołowym Dzbanku, naprawdę można zapomnieć o gnającym do przodu, cyfrowym świecie i poczuć naturę wszystkimi zmysłami. Łatwo tu zatrzymać się na chwilę i pomyśleć o sobie i swoich potrzebach, zwłaszcza, że w pokojach nie ma telewizorów.
www.ziolowydzbanek.pl

w pokoju lnianym z drewnianej deseczki wyczytamy, iż dawniej wierzono, że jeżeli gospodyni i gospodarz długo leżeli w łóżku w Boże Narodzenie, to len położy się na polu. W pokoju chabrowym dowiemy się, że dawniej w wigilię św. Jana pasterze stroili rogi bydła w wianki z chabrow, aby te chroniły wracające do domu stado przed czarownicami.

Odwiedzając zagrodę, można skorzystać z różnorodnych warsztatów tematycz-

nych. Nauczycie się tu, jak robić ziołowe mydełka, papier czerpany, lalki motanki, owoce i zioła zamknięte w szkle, ziołowe napary i mikstury, gliniane cudeńka czy wyplatanki z wikliny i siana. Poznacie historię ziemniaka, tajniki florystyki, decoupage i dowiedziecie się, jak wydoić krowę i samemu wyprodukować swoje masło. W zagrodzie można zjeść posiłek w kuchni identycznej do tych, z jakich korzystały nasze babcie czy prababcie, gdzie królują makatki, stare

Sielsko i smacznie na Koziej Farmie

Złotna – malutka wieś nieopodal Morąga przyciągnęła dwójkę pasjonatów – Kasię i Grzegorza, którzy stworzyli Kozią Farmę. Para przez wiele lat wiodła miejskie życie: on, pracując w korporacji, ona – prowadząc szkolenia. Jednak plany powrotu na wieś w rodzinne strony Grzegorza krystalizowały się coraz bardziej i wreszcie znalazły swój finał w postaci zakupu podupadłego

gospodarstwa. Po kilku latach ciężkiej pracy Kozia Farma Złotna stała się ważnym miejscem na kulinarnej mapie regionu. Tutejsze sery niejednokrotnie zbierały laury na ogólnopolskich festiwalach, a farma uznana została za najlepsze polskie gospodarstwo ekologiczne w 2016 roku.

Kasia i Grzegorz zapraszają w swoje progi pasjonatów slow-life, entuzjastów ekologicznych kozich serów oraz wszystkich, którzy chcą zanurzyć się w wiejskim życiu i zamieszkać na farmie w klimatycznej i komfortowej agroturystyce.

W przytulnym sklepiku kupicie kozie produkty, wypijecie kawę, a w sezonie zjecie ciepłą przekąskę – bruschettę z kozim serkiem, pierogi lub deser. Jeśli wcześniej umówicie się na degustację, gospodarze z pasją opowiedzą o tajnikach wytwarzania każdego próbowanego sera. Zawsze też możecie umówić się na obejrzenie całego gospodarstwa, wysłuchać opowieści o kozich zwyczajach, a nawet pójść z kozami na pastwisko. Gospodarze gwarantują, że kozy podbiją Wasze serca – to bardzo towarzyskie i inteligentne stworzenia.

www.koziafarma.pl

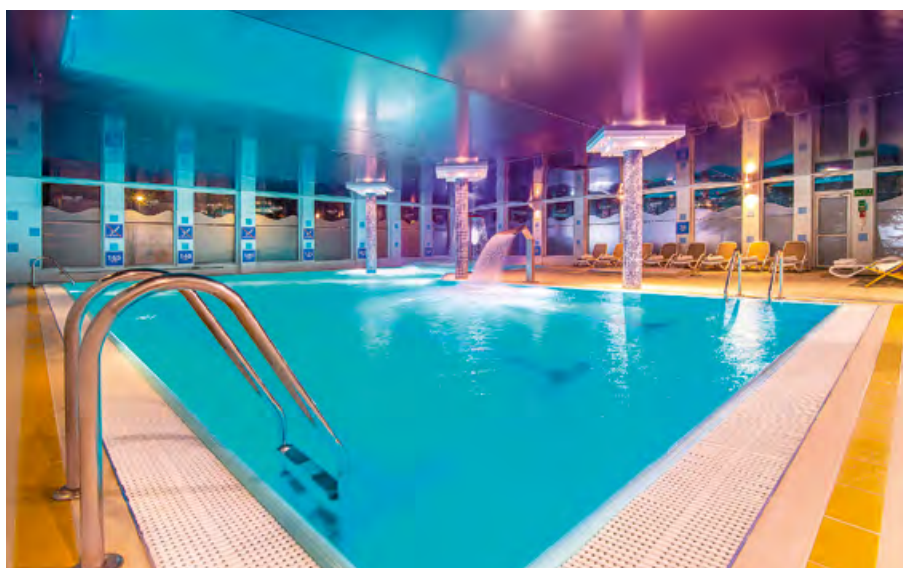

Relaks blisko natury w Masuria Hotel & SPA

Masuria Hotel & SPA to obiekt położony w bezpośrednim sąsiedztwie jeziora Isąg. Jest to obiekt, w którym na każdym kroku wyczuwa się bliskość natury i ideę slow-life. Dzięki temu jest to miejsce idealne dla tych, którzy szukają ucieczki od zgiełku codziennego, miejskiego życia i pragną wypoczynku w kontakcie z niosącą ukojenie przyrodą.

Hotelowa restauracja serwuje dania oparte o regionalne, tradycyjne receptury, naturalne produkty pozyskiwane od lokalnych dostawców oraz pochodzące z własnych, ekologicznych upraw warzywa, owoce i zioła. Skosztujecie tu przyrządzonych we własnej wędzarni ryb i mięs, a w Mazurskiej Zielarni napijecie się herbat i naparów ziołowych przygotowywanych na bazie lokalnie występujących, naturalnych składników. Obiekt dysponuje strefą wellness z basenem, sauną i łaźnią parową oraz SPA z bogatą ofertą zabiegów. Na prywatnej plaży znajdują się wygodne leżaki oraz plenerowa sauna fińska z oszałamiającym widokiem na taflę wody. Przy plaży działa wypożyczalnia sprzętu wodnego i Summer SPA. W parku otaczającym hotel czekają hamaki, a na najmłodszych – plac zabaw. Letnie wieczory można spędzać, oglądając seanse filmowe w kinie plenerowym. Przez cały rok organizowane są ogniska z pieczeniem kiełbasek. Do dyspozycji gości są także rowery, na których można przemierzać okoliczne tereny i rozkoszować się pięknem nieskażonej, dzikiej przyrody. Jesienią polecamy wyprawy na grzyby – okoliczne lasy są rajem dla fanów tego relaksującego zajęcia. Tereny te są także łaskawe dla wędkarzy i miłośników aktywnego spędzania wolnego czasu bez względu na porę roku.

www.hotelmasureia.pl

EN

VARMIA AND MASURIA WITH NATURE TO THE FORE

While looking at various facilities where to stay, we found places where proximity to nature is to the heart of the matter. Moreover, each facility has its own unique style.

ArtHouse Pelnik – a house with soul

In the picturesque village at Lake Isag there is a place that stands out and wins your heart. A guesthouse, opened

1,5 years ago, is designed with lovers of nature in mind and for people looking for some peace and quiet.

The guesthouse was built in a tranquil spot near a lake and forest. The person behind the idea did not want Arthouse to look like a typical recreational guesthouse so it is a special place with a unique design and vivid interior art. Inside the house there is: a glass ceiling, concrete architecture, a big sunny terrace and grassy space. The walls are adorned with paintings done by the owner of the house. Here you can relax lying on the coach in front of the open fire or on the hammock with your favourite book. The guesthouse is available all year for up to 8 people. You can go for long walks, ride a bike, pick mushroom or sunbathe on the local beach if the weather allows.

In the evening you can relax around a campfire or party on the terrace. You will enjoy naps on the hammock and

your children will enjoy the playground with a sandpit, slide, toy house and mini climbing wall.

www.facebook.com/PelnikDom

Get away from it all at the Herbal Jug

A learning experience, the Herbal Jug has existed since 2015 and its main attribute is a rich educational choice in areas such as: herbs and a herb garden, pottery, handicrafts a lavender alley, a mini zoo and an agrotourist farmhouse decorated with a herbal atmosphere in mind.

Each room has its leading herbal motif and an embroidered name. In the rooms you can find hand embroidered pillows with lavender and cornflowers, oil paintings and paintings on glass, candles, wooden boxes, hangers,

hangings, bunches of lavender, poppy flowers and linen. There are also wooden tablets with various beliefs and folk tales. During your visit to the facility you can participate in different themed workshops. You can also learn how to make herbal soap, cotton dolls, fruit and vegetable encased in glass, herbal tea mixtures, and earthen and wicker wares. You will get to know all about the history of the humble potato, florist's secrets, decoupage and you can even learn how to milk a cow and make home-made butter. In the enclosure you can have a meal in the kitchen that resembles the kind of place that your grand mother probably cooked in. During your stay in the Herbal Jug there is one more major advantage, there are no tv sets in the rooms!

www.ziolowyzbanek.pl

Pleasant charm and tasty food at the Goat Farm

Złotna is a little village near Morąg where Kasia and Grzegorz established a goat farm. The couple used to have an urban life, Grzegorz worked in a corporation and Kasia held workshops. Then they made a decision to come back to Grzegorz's home village and they bought a decaying farmhouse. After a few years of hard work Złotna Goat Farm has become an important place on the region's culinary map. Złotna cheese has been awarded prizes in national festivals and the farm was awarded the Best Polish Ecological Farmhouse in 2016. Kasia and Grzegorz invite enthusiasts of slow life, goat cheese and all people who want to get a taste of rural life and stay in a comfortable agrotourism farmhouse.

In the cosy shop, you can buy goat products, drink coffee, eat a warm bruschetta snack made with goat's cheese, dumplings and dessert. If you make an appointment in advance the hosts will tell you the secrets of making each goat cheese. You can always make an appointment to see the whole

farmhouse and listen to stories about goats' habits and even go with goats to pasture. The hosts are sure that goats will win your hearts as they are sociable and intelligent animals.

www.koziafarma.pl

Relax close to nature in Masuria Hotel & SPA

Masuria Hotel & SPA is a facility located directly near Lake Isąg. It is a facility where you can feel closeness to nature and the ideal slow life. So it is the perfect place for those who want to escape from the hustle and bustle of urban life and wish to relax close to mother nature.

The Hotel restaurant serves dishes based on regional, traditional recipes, natural products from local suppliers and from ecological cultivation of herbs, fruit and vegetables. You can try meat and fish prepared in a local smokehouse and in the Masurian Herbal Cafe you can drink herbal tea and mixture prepared on the basis of local natural ingredients.

In the hotel there is wellness centre with a pool, sauna and steam bath as well as a SPA with a wide choice of treatments. On the private beach there are comfortable deckchairs and an open Finish sauna with an incredible view of the lake. Close to the beach there is water sports rental equipment facility and Summer SPA. In the park surrounding the hotel there are hammocks and a playground. In summer you can watch films in an open – air cinema. A campfire is organized throughout the whole year and if you like, you can rent a bike and go on a sightseeing trip through the unspoiled nature of the area. If you are an enthusiast of mushroom picking, you should go for a walk to a local forest in autumn as it is a hot-spot for this activity if you like you can just go fishing. If those sound too relaxing for you, there are plenty of other ways to spend your time more actively.

www.hotelmasureia.pl

Opracowanie / By Kamila Górecka-Kirwiel

ZBIORY SENTYMENTALNE MIASTECZEK

Cittaslow

Świat szybko idzie do przodu, zmieniają się technologie, wiele rzeczy znika pod presją nowoczesności. Miasteczka Cittaslow dbają o to, aby zachować tę najnowszą historię. W wielu miejscach powstają zbiory, które dla najmłodszego pokolenia znane są tylko z opowieści dziadków.

Zacznijmy od położonego w połowie drogi – między dawną a obecną stolicą Warmii – Dobrego Miasta, gdzie mieszkają tylko dobrzy, pozytywnie nakręceny ludzie. W zabytkowych kamieniczkach funkcjonuje Skansen Miejski, gdzie odtworzono dawne zakłady rzemieślnicze – szewsko-rymarski, fotograficzny, fryzjerski oraz piekarnię z izbą mieszkalną. Zgromadzono tu ciekawe eksponaty, organizowane są wystawy, warsztaty tkackie, fotograficzne, koronki frywolitkowej czy ceramiczne. W jednym z budynków znajdziemy też materiały dotyczące wojen napoleońskich i historii dobrych ludzi z Dobrego Miasta (www.ckbdobremaisto.pl).

W drugim muzeum – w Baszcie Bocianiej – można obejrzeć dawne mapy biskupstwa warmińskiego, plany miasta, fotografie i fotokopie zabytkowych obiektów oraz starych dokumentów. W sezonie letnim odbywają się tu wystawy malarstwa, grafiki, tkaniny artystycznej itp.

Miejscowa Bazylika Mniejsza p.w. Najświętszego Zbawiciela i Wszystkich Świętych, będąca częścią gotyckiego zespołu kolegiackiego z XIV wieku, jest drugą co do wielkości świątynią na Warmii (www.dobremiasto.com.pl). Warto też wstąpić do rodzinnej piekarni „Złoty Róg” na dobre pieczywo i ciasteczka.

Zaledwie 28 km na wschód od Dobrego Miasta leżą Jeziorany. Kto chce zobaczyć, jak wyglądało prowincjonalne pruskie miasteczko, winien tu wpaść na chwilę, a kolorowe, neoklasycystyczne kamieniczki przeniosą go do XIX wieku. Tu kręcony był serial „Stacyjka”. Jest też gotycki kościół z końca XIV wieku p.w. św. Bartłomieja z cenną kołatką – jednym z rzadkich okazów sztuki odlewniczej. Obligatoryjnie należy wstąpić do mieszczącej się w rynku Galerii Revita, gdzie można znaleźć wyselekcjonowane obiekty sztuki użytkowej i ludowej oraz współczesnej autorstwa artystów z Warmii, Mazur i Pogranicza Wschodniego. To miejsce o wyjątkowym klimacie. Jego aktywności można śledzić na Facebooku @galeriarevita. W sezonie letnim (1.06–30.09) w każdą sobotę przed skle-

pem odbywa się Eko Targ, Galeria jest też Punktem Informacji Turystycznej (www.revitawarmia.org).

Po kolejnych 26 km na południowy-wschód, dotrzemy do Biskupca, którego atrakcją jest licząca ok. 1400 sztuk kolekcja aparatów fotograficznych. Dziś – gdy wszyscy mamy zawsze przy sobie aparat w telefonie – warto przypomnieć sobie czasy klisz, ciemni, powiększalnika, suszarki i techniki wywoływania zdjęć. Można tu obejrzeć aparaty sprzed 130 lat, takie dzieła jak Hasselblad, Rolleiflex, czy stara Leica, ale też miniaturowe aparaty szpiegowskie. Kolekcja, two-

rzona od prawie 40 lat, jest dziełem jednej osoby – Wiesława Borowskiego, a mieści się w domu Pracy Twórczej „Sorboma” (<http://cktisbiskupiec.pl/turystyka/wystawa-aparatow-fotograficznych>).

W Biskupcu, wchodząc na wieżę kościoła p.w. św. Jana Chrzyciela można podziwiać panoramę miasta i okolicy, ale też galerię ze zdjęciami historycznymi i aktualnymi miasta. Wejście jest możliwe po wcześniejszym uzgodnieniu z Informacją Turystyczną. Natomiast kościół pw. bł. Karoliny Kózkówny – dawny ewangelicki, z połowy XIX w., to Sanktuarium Matki Boskiej Fatimskiej.

Atrakcją usytuowaną w podwęgojskim lesie jest ścieżka edukacyjno – przyrodnicza. Na trasie znajdziemy 16 drewnianych kilkumetrowych posągów – postaci z legend o warmińskich leśnych duchach. Każdy jest opatrzony tablicą z informacjami na jej temat. Wyjątkową ciekawostką jest misternie wykonana, niezwykła chatka czarownicy. Nie wiadomo – śmiać się czy bać się. A może jedno i drugie? Warmińskie Straszdyła to też gra terenowa, która w ciekawej formie zapoznaje uczestników z postaciami baśni i legend Warmii i Mazur (www.warmińskiestrasydla.pl). W Węgoju jest też mały Skansen Maszyn Rolniczych.

A zmęczeni zwiedzaniem możemy odpocząć i posilić się w położonym nad jeziorem Dadaj Gościńcu „Pod Dębami” w Wilimach (www.goscinielopoddebem.pl).

Taka wycieczka to wspomnienie dla starszych a historia dla młodych.

EN

A SELECTION OF CITTASLOW TOWNS

The world is getting faster and faster, technologies are changing and many things are disappearing under the pressure of modern life . However, Cittaslow towns strive to preserve some of the past.

Let's start with Dobre Miasto –the ancient capital of Varmia today a pleasant place with friendly locals. There is a very interesting museum in the form of a whole street where old craftsmen's workshops such as: a cobbler, saddler, photograph shop, hairdresser's and bakery have been preserved and a lot of

interesting exhibits are on view and one of the preserved buildings you can find materials relating to Napoleonic wars which has been part of the local story. (www.ckbdobremaisto.pl).

In another museum located nearby in the Stork's Fortified Tower, you can see old maps of Varmia Bishopric, town maps, photographs and photocopies of historic buildings, old documents. Painting, graphics and artistic fabric exhibitions are also held here during summer months.

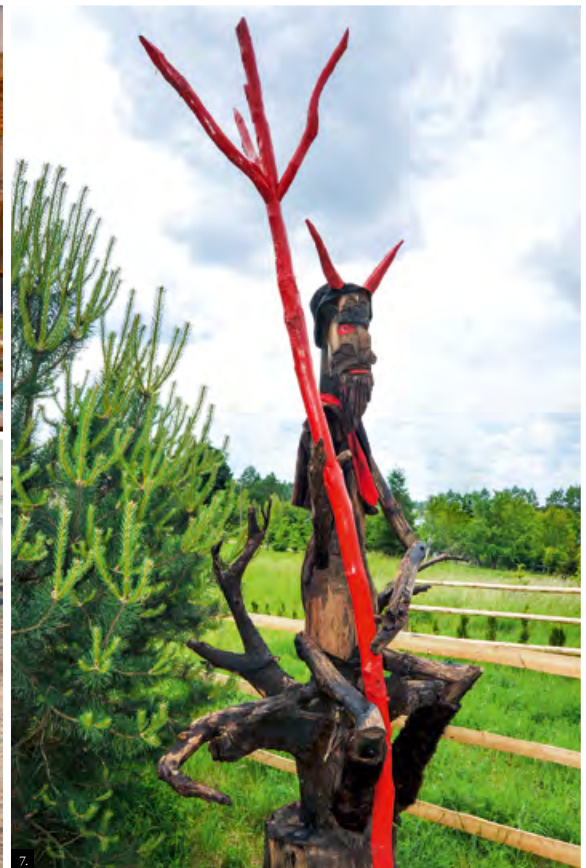
The local' Minor Basilica of the Holy Saviour and All Saints' is a part of the Gothic collegiate complex built in XIV century. An excellent example of original, Gothic Architecture that is worth visiting. (www.dobremiasto.com.pl). And if you are feeling a little peckish after that nearby there is a family bakery 'Złoty Róg' where you can sample really good pastries, biscuits and coffee.

Jeziorany town is located 28 km east of Dobre Miasto. Those who want to see how a provincial Prussian town used to look should go there. It will take you back to XIX century thanks to its colourful, neoclassical townhouses etc. A tv serial entitled 'Stacyjka' was made in Jeziorany. There is also a Gothic church from the late XIV century called St. Bartłomiej 's with a priceless knocker! While in town you also must go to Revita Gallery where you can see and buy a selection of applied, folk and modern art from Varmia, Masuria and borderland artists. It is a unique place and it can be followed on facebook @ galeriavita. Every Sunday in summer (1.06–30.09) there is an eco-market in front of the gallery. The gallery functions as a tourist information point as well. www.revitawarmia.org. Biskupiec is cosy, compact little town situated 26 km south-east of Jeziorany. Its main attraction is a collection of

1400 cameras. Nowadays most folk have a camera in their phone but, the times of photographic plates, dark-rooms, enlargers, dryers and the technique of developing photos are worth learning about. You can see cameras such as: Hasselblad, Rolleiflex and Leicas which are 130 years old and mini spy cameras too. The collection has been created over 40 years by one person-Wiesław Borowski and it is located in the House of Creative Work 'Sorbo-ma'. www.cktisbiskupiec.pl/turystyka/wystawa-aparatow-fotograficznych). When you are in the tower of the Church of St. John the Baptist you can admire a view of the town and surroundings. There is also a gallery with current and historic photos of the town. Admission must be booked in advance. There is the 'Church of blessed Karolina Kózkówna' previously an evangelist church from XIX that is known as a Sanctuary of Our Lady in Fatima.

Another attraction that is located in Podwężojski forest is an educational path. On the path you can find 16 wooden kilometre-long statues – ghosts from Varmia forest legends. Each statue has an information sign explaining its history. The Witch Hut is worth seeing as it is masterfully decorated. Varmia monster is an open game where participants learn about characters from Varmia and Masuria folk tales and legends. www.warminskiestraszydla.pl). In Węgoj there is a little, open-air Museum of Agricultural Machinery and if you want to take a break, you can relax and have a meal in 'Pod Dębami' Inn in Wilimy beside beautiful Lake Dadaj. www.goscinielopoddebem.pl. On this trip there is something for everybody.

Opracowanie / By Stanisław Harajda

5. Jeziorany Galeria Revita/for. Stanisław Harajda. 6. Dobre Miasto – pozytywni ludzie/for. arch. Urząd Marszałkowski. 7. Biskupiec – Straszdyła Warmińskie „Diabeł”/for. arch. Urząd Marszałkowski

Kraina Zalewu Wiślanego

ODPOCZYNEK
NAD NAJWIĘKSZĄ LAGUNĄ
PÓŁNOCNEJ EUROPY

Lubię podróżować ekskluzywnie. Gdy inni na wakacje wybierają zatłoczone plaże Sopotu, mnie pociąga skromne Tolkmicko, z którego przy dobrej pogodzie widać latarnię w Krynicy Morskiej po drugiej stronie Zalewu Wiślanego. Zamiast na wycieczkę do Gdańska, jadę do Elbląga, który prawie 70 lat po wojnie dopiero dźwiga się niczym Feniks z popiołów. Wybieram też Frombork z jego niesamowitą historią – miasto Mikołaja Kopernika, które nazywają „bramą Warmii”. Mój idealny urlop widzę właśnie w Krainie Zalewu Wiślanego. Tu odnajduję miejsca, do których wielu jeszcze nie dotarło.

Dalej już tylko Bałtyk

Zalew Wiślany to największa laguna północnej Europy. Ma tylko jedno ujście do morza i znajduje się ono po rosyjskiej stronie. Po stronie polskiej powstał więc twór na kształt basenu, u którego południowej części rozłożyły się tak urocze miejscowości jak Suchacz, Tolkmicko czy Frombork. Brzeg północny zajmują Kąty Rybackie, Krynica Morska i Piaski. Dalej na północ jest już tylko Bałtyk. Wielu turystów w sezonie wybiera właśnie ten północny pas wybrzeża. Zanim latem zwiedzą Muzeum Zalewu Wiślanego w Kątach Rybackich albo zanim wdrapią się na latarnię w Krynicy Morskiej, muszą cierpliwie odczekać swoje w korkach. Dlatego ja wybieram południowe wybrzeże Zalewu Wiślanego, na które udało mi się dopłynąć jachtem.

Wiatr we włosach, rybackie łodzie i czarne kormorany

Żeby popływać po Zalewie Wiślanym, można wynająć jacht. Nie jest to jednak jedyne wyjście. W sezonie wakacyjnym turyści chętnie korzystają z regularnych kursów tramwajów wodnych pływających między Tolkmickiem i Fromborkiem a Krynicą Morską. Pokonując zalew, można śledzić przepływające obok

łodzi rybackie, i jest więcej niż pewne, że wypatrzy się – czarnego jak węgiel ze śląskich kopalni – kormorana. Prażące słońce, wiatr we włosach i dwa przeciwległe brzegi, z których jeden oddala się, a drugi przybliża, pozostawiają w pamięci fantastyczne urlopowe wspomnienia.

Elbląg – miasto, które powstało z ruin

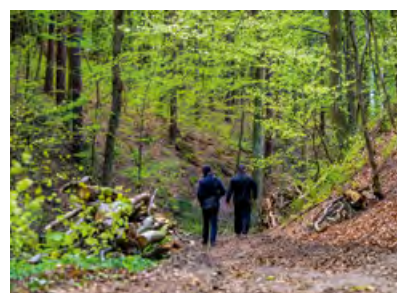
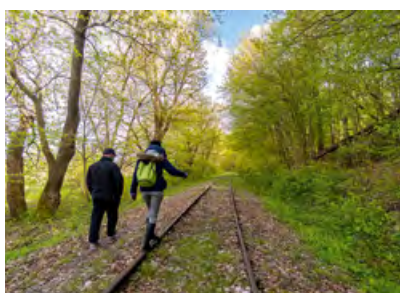
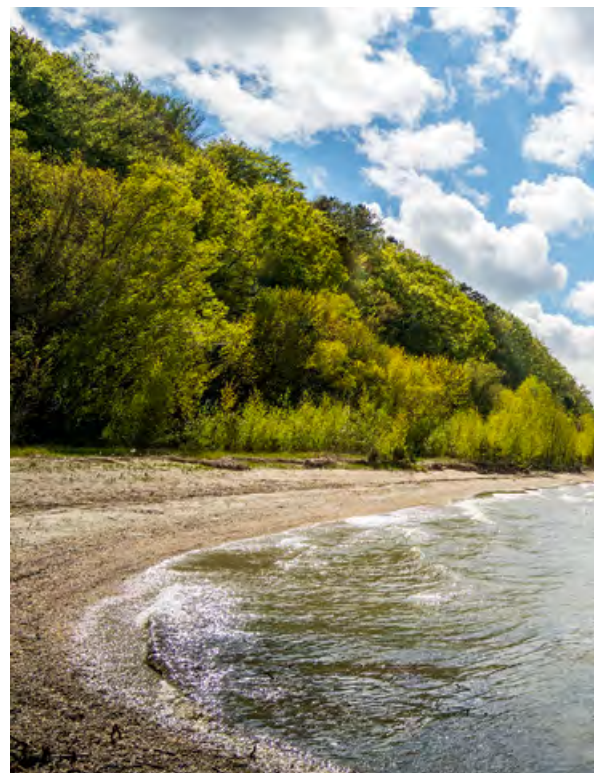
Wynajętym jachtem można pokonać Zalew Wiślany, ruszyć przez wodne trasy Pętli Żuławskiej i przez rzekę Elbląg wpłynąć do Elbląga. Gdybym miała wskazać miejsce, od którego najlepiej poznawać region, byłoby to właśnie miasto. Początkiem zwiedzania powinien być spacer pomiędzy odbudowywanymi się kamieniczkami Starego Miasta i wizyta w informacji turystycznej w Ratuszu Staromiejskim. Elbląg jest regularnie, sukcesywnie i konsekwentnie odbudowywany na podobieństwo swojego pierwowzoru z przeszłości. 90% tkanki serca miasta zostało zniszczone wskutek bombardowań na sam koniec drugiej wojny światowej. Wystarczy wdrapać się na widokową wieżę kościoła p.w. św. Mikołaja, żeby sprawdzić, które kwartały udało się już zrekonstruować, a gdzie jeszcze przez kilka lat toczyć się będą prace.

Żeby przekonać się, jak to było, gdy po wojnie przy zdewastowanych ulicach głucho straszły wybite okna, a spod gruzu smutno wyłaniał się ocalały

fortepian, warto pójść na jedyną taką w Polsce, fenomenalną multimedialną wystawę „Elbląg Reconditus” w Muzeum Archeologiczno-Historycznym. Po jej zwiedzeniu zupełnie inaczej przemierza się ulice, inaczej patrzy się na Bramę Targową, inaczej zwiedza się Galerię EL. (przyp. red. więcej o Elblągu piszemy na str. 50). A z tym wrażeniem warto ruszyć dalej – na wschód. Zaledwie kilkanaście kilometrów dzieli Elbląg od historii ukrytych w nadzalewowych miejscowościach.

Nadzalewowa trasa kolei, która już nie jeździ...

W Suchaczu, Kadynach i Tolkmicku mija się wielokrotnie pozostałości linii kolejowej nr 254. Tak zwana kolej nadzalewowa została zbudowana w XIX wieku z inicjatywy cesarza Wilhelma II, właściciela Kadyn. Mieszkańcy pamiętają jeszcze, jak jeździli nią do pracy. Niestety ostatni rozkładowy kurs na tej trasie odbył się w kwietniu 2006 roku. Była to piękna trasa. Kolej nadzalewowa mogłaby być inspirującą atrakcją turystyczną, niestety nie wiadomo, czy marzenia pasjonatów o odbudowie mają szansę się spełnić. Turystom odwiedzającym okolice pozostaje dziś jedynie spacer wzdłuż torów tworzących malowniczy szlak przez plaże i lasy Parku Krajobrazowego Wysoczyzny Elbląskiej. »

Legendarny Święty Kamień w Tolkmicku

Spacer po tolkmickich lasach dostarcza o wiele więcej atrakcji. Wyruszając na wschód, mijając pozostałości wspomnianej już kolei nadzalewowej, można dojść do bezludnej niemal plaży. Kilkadziesiąt metrów od niej, opływany przez wody zalewu niczym olbrzymi ołtarz, tkwi nieruchomo Święty Kamień. O jego istnieniu i przeznaczeniu dowie się tylko ten, kto podejmie wysiłek dotarcia w to miejsce. Miejsce, które dla mnie jest kwintesencją ekskluzywności.

Portowe Tolkmicko i katedralny Frombork

Senne życie Tolkmicka coraz częściej doceniane jest przez turystów. To niewielkie miasteczko ma port, uroczą, piaszczystą plażę i dwie wieże widokowe – jedną w centrum przy rynku, należącą do miejskiego ratusza, i drugą – prywatną, wysoką, kawałek za miastem. Gdybym chciała w spokoju poleżeć nad wodą, na piaszczystej plaży, wybrałabym raczej ciche Tolkmicko niż głośnie i gwarną Krynicę Morską.

Gdyby zaś znudziło mi się leżenie, pojechałabym do Fromborka. Tam, na Wzgórzu Katedralnym, zwiędziłabym Katedrę, obejrzała seans w planetarium i weszła na Wieżę Radziejewskiego. Po drodze zastanowiłabym się, na czym polega eksperyment z Wahałem Foucaulta, co takiego porabiał tu Mikołaj Kopernik i czy prochy znalezione kilka lat temu w podziemiach katedry rzeczywiście należą do wielkiego astronoma? A gdybym miała jeszcze więcej czasu, pojechałabym dwa kilometry za miasto, na Górę Żurawią, żeby w Obserwatorium Parku Astronomicznego podziwiać nocny spektakl gwiazd.

Kraina Zalewu Wiślanego – kwintesencja ekskluzywności

Wszystkie te miejsca widziałam naprawdę. Byłam tam. Czułam w nich magię Zalewu Wiślanego i rozpoczynającej się tu Warmii. W pamięci zachowałam jeszcze mewy śmieszki na plaży w Suchaczu, klasztor Ojców Franciszkanów w Kadyńskim Lesie w Kadynach i podcieniowe domy, które spotkać można na Wysoczyźnie Elbląskiej. Dla mnie cała Kraina Zalewu Wiślanego jest ekskluzywna. Przez to, że jeszcze tak bardzo nieodkryta.

Więcej o Zalewie Wiślanym na blogu:
www.ruszajwdroge.pl »

” Wszystkie te miejsca widziałam naprawdę. Byłam tam. Czułam w nich magię Zalewu Wiślanego i rozpoczynającej się tu Warmii.

”

(EN)

THE LAND
OF THE VISTULA
LAGOON-RELAX
AT THE BIGGEST
LAGOON
OF NORTHERN
EUROPE

I like travelling in comfort so when other people go to crowded beaches in Sopot I choose to go to little Tolkmicko where I can see the lighthouse in Krynica on the other side of the Vistula Lagoon if the weather is good. Instead of going to Gdańsk, I go to Elbląg which has been arising

like a Phoenix from its ashes for 70 years. I go to Frombork with its incredible history, Nicolaus Copernicus's town which is called 'the gate of Varmia'. I spend my ideal holiday in the land of the Vistula Lagoon.

*One step from
the Baltic sea*

The Vistula lagoon is the biggest lagoon in northern Europe. There is a single river mouth on the Russian part and on the Polish part there is a natural formation in the shape of a cove on the southern shore where you can find lazy towns such as: Suchacz, Tolkmicko and Frombork. On the northern coast there are busier towns like Kały Rybackie, Krynica Morska and Piaski. Further north there is only the Baltic Sea. A lot of tourists choose to

go to these resort towns and before they reach their destination and see the attractions on that side they probably will have to sit in a traffic jam. That's one of the reasons why I choose the southern shore of the Vistula lagoon because it is almost empty and there are no traffic jams.

*Wind in your Hair,
Fishing B oats and
lots of Cormorants*

You can rent a yacht to go sailing on the Vistula lagoon if you like but, it is not the only option. There are water trams between Tolkmicko, Frombork and Krynica Morska. While sailing on the Vistula lagoon you can see fishing boats and cormorants which are as black as carbon in the summer Sun, wind in your hair and the two parallel coasts leave great holiday memories.

Elbląg – a city reborn from the ruins

You can sail through the Vistula lagoon part of the Żuławy water loop and then on towards the River Elbląg to Elbląg city. Elbląg is the best starting point to go on sightseeing tour around the region. You should start your tour with a walk around the old town and visit the tourist information point in the Old Town Hall. Elbląg is being painstakingly restored as 90% of the city was destroyed in bombing at the end of World War II. From the Observation Tower of St. Nicolaus Cathedral you can see which parts of the old town have been restored. If you want to see how Elbląg looked after World War II you can go to an excellent multimedia exhibition 'Elbląg Reconditus' in the Museum of Archaeology and History. After seeing it, your view on the Market Gate and EL Art Gallery will probably be different, more information about Elbląg on page 50. So let's leave Elbląg behind now and go on to some villages on the Vistula lagoon.

The Historical Vistula Lagoon Railway Route

In Suchacz, Kadyny and Tolkmicko you can see the decommissioned railway line nr 254 that was built in XIX century at the request of Emperor Wilhelm II –the owner of Kadyny village. Some of the older residents still remember how they used to get to work on this train. Unfortunately, the last run of train nr 254 took place in April 2006. It was a beautiful train route that would be an inspiring tourist attraction if given half the chance but, at this point in time it is not known whether it will ever be back in use, who knows maybe some day !! Tourist can go for a walk along the railway tracks which go past the beaches and forests of the Elbląg Upland Landscape Park. »

The Sacred Stone beside Tolkmicko

If you go east along the unused Vistula Lagoon railway track, you can get to an almost deserted beach. A few metres from the beach in the water, there is a huge glacial stone that used to be a sacred ritual place for the ancient Prussians. Only those who make an effort to reach it will find out how charming and beautiful the place is. This spot is the quintessence of exclusivity for me.

The harbour town of Tolkmicko and the Cathedral in Frombork

The slow, dreamy atmosphere of Tolkmicko is appreciated more and more by tourists. This little town has a port, a sandy beach and two observation towers. One observation tower belongs to the city and the other one is private – both of them are open to the public and offer amazing panoramas. If I wanted to lie on the beach in peace and silence, you can choose peaceful Tolkmicko over busy Krynica Morska.

When you have enough of sunbathing, you can go to nearby Frombork and

visit the Cathedral on the Hill and also visit the planetarium and Radziejowski Tower. On your way you should also see Foucault pendulum experiment and what Nicolaus Copernicus did in Frombork and see the place where the remains of the great man were recently found. If you have more time, go out of the town to Żurawia Mountain and observe the star show in the Astronomical Observatory Park.

The land of the Vistula Lagoon – a quintessence of exclusivity

I have seen all these places. I was there and I could feel the magic of the Vistula lagoon and borders of Varmia. I remember black-headed gulls on Suchacz beach, the Franciscan Fathers Monastery in Kadyny forest and townhouses with arcades that can be seen in Elbląg. The whole land of the Vistula lagoon is exclusive because it is still relatively undiscovered.

More about Vistula Lagoon is on www.ruszajwdroge.pl

*Opracowanie / By Kasia Marczevska
fot. www.ruszajwdroge.pl*

Przydatne adresy / Useful addresses:

Rejsy po Zalewie Wiślanym / Cruises on the Vistula Lagoon:

www.ilfng.pl

www.tramwajwodny.com.pl

Muzeum w Elblągu / Museum in Elbląg:

www.muzeum.elblag.pl

Galeria EL / EL Art Gallery:

www.galeria-el.pl

Frombork / Frombork:

www.frombork.art.pl, www.muzeum.frombork.pl

ROZMAITOŚCI REGIONALNE

REGIONAL VARIETY

Słodycz tej Krainy

Według legendy założycielskiej, w roku 1974 rodzice obecnych właścicieli firmy – Danuta i Waław Kondratowiczowie – zrezygnowali ze stabilnej pracy w państwowych zakładach i otworzyli pierwszą na olsztyńskim Starym Mieście lodziarnię. Tak rozpoczęła się wielka przygoda w świecie słodkości, która trwa do dziś. Tym, co wyróżnia Słodycz tej Krainy, jest fakt, że wszystkie produkty powstają na miejscu – nie są nigdzie przewożone, dzięki temu ich droga prowadząca do rozkoszy podniebień konsumentów jest ultrakrótka. Inspirację do ich wytwarzania

właściciele czerpią, podpatrując najlepszych cukierników Europy, a sukces i dobry smak zawdzięczają łączeniu tradycyjnych, sprawdzonych receptur z własnymi, kreatywnymi pomysłami. Specjałów pochodzących ze Słodycy tej Krainy można skosztować w kawiarni mieszczącej się na olsztyńskiej starówce przy ul. Kołłątaja 23. Znajdziecie tam też bawialnię, dzięki której będziecie mogli w spokoju delektować się wspaniałymi wyrobami cukierni przy filiżance wymienionej kawy.

Sweetness of the Land

As the story goes, Danuta and Waław, founders of the present company

gave up work in state companies and opened the first ice-cream parlor in the Old Town in Olsztyn in 1974. The Sweetness of this Land stands out due to the fact that all products are made on the spot and the owners take inspiration from the best European confectioners. Their success and good taste is a result of traditional recipes combined with creative ideas. You can try specialties from The Sweetness of the Land at 23 Kołłątaja street. There is a playroom for the young ones so you can sit back and enjoy the house – specialties with a cup of coffee.

.....
www.slodycztejkrainy.pl

»

Pracownia Artystyczna Ceramic

Olsztyńska Pracownia Artystyczna Ceramic to miejsce, które powstało dzięki pasji i talentowi jej założycielki, Karoliny Ragóz-Namietko. Z wykształcenia jest artystką i pedagogiem, dlatego w swojej pracowni, oprócz tworzenia oryginalnych prac z dziedziny ceramiki – zarówno tych unikalnych, dostępnych w pojedynczych egzemplarzach, jak i tych realizowanych w dużych seriach – oferuje warsztaty ceramiczne dla dzieci i dorosłych. Ręcznie wytwarzane przedmioty powstają z najlepszych mas ceramicznych i są pokryte nietoksycznym szkliwem przeznaczonym do kontaktu z żywnością. Wypala się je dwukrotnie w specjalnym piecu w wysokiej temperaturze, dzięki czemu przedmioty są trwałe oraz odporne na wodę i ścieranie. Dzieła pochodzące z pracowni można podziwiać na wystawach w galeriach sztuki i na festiwalach związanych ze wzornictwem, m.in. na Warmia Mazury Design Festival. Można je także kupić online pod adresem: www.fikadesign.eu,

a tu znaleźć można więcej informacji o pracowni i ofercie warsztatów: www.ceramic.olsztyn.pl.

Ceramic Arts & Crafts Workshop
The Ceramic Art & Crafts workshop in Olsztyn was established by Karolina Ragóz-Namietko who is both an artist and a teacher. Apart from creating a once-off unique, series of ceramics, she also organizes workshops for adults and children. Handmade works are created from the best quality raw-materials and are covered with a non-toxic glaze

suitable for culinary use. Her ceramics are baked twice in a special stove at very high temperatures ensuring that they are durable as well as water and scratch resistant. You can see her Arts & Crafts Workshop at various art exhibitions and festivals involving designs like the Warmia Masuria Design Festival. Her products can be bought online: www.fikadesign.eu. Here you can find more information about workshops: www.ceramic.olsztyn.pl.

.....
www.ceramic.olsztyn.pl

Pigwoniada

Pigwoniada to coś jak lemoniada tylko, że zamiast cytryny do jej produkcji używa się owoców pigwowca. W odróżnieniu od cytryn, których pochodzenie jest często trudne do ustalenia, a zawartość chemii może powalić największego osiłka, owoce pigwowca pochodzą z plantacji producenta napoju, objętej procedurą BIO. Zarówno w procesie uprawy, jak i produkcji nie są stosowane żadne sztuczne dodatki. W napojach nie znajdziemy także kwasu cytrynowego, jest za to sporo naturalnej witaminy C – podobno znacznie więcej niż we wspomnianej wcześniej cytrynie. W ofercie znajdziecie: pigwoniadę kwaśną (woda i sok z pigwowca), pigwoniadę klasyczną (woda, sok z pigwowca, cukier trzcinowy nierafinowany, CO2), pigwoniadę z herbatą (woda, herbata z własnego parzenia, sok z pigwowca, cukier trzcinowy nierafinowany) oraz pigwoniadę z miodem (woda, miód i sok z pigwowca). Więcej informacji i możliwość zakupu: www.facebook.com/swiatpigwowca/.

Quincenade [Pigwoniada]

Quincenade or Pigwoniada is a drink similar to lemonade but it is made from the fruit of the flowering quince plant. The fruit itself comes from the owner's own eco-plantation. No artificial additives are added in the process of cultivation as well as in the process of production. You can find a lot of vitamin C instead of citric acid in the drink. In the offer there is: sour pigwo-

niadan which is sour quincenade, water and quince juice, classic pigwoniada., water, quince juice, unrefined cane sugar and pigwoniada with honey. More information and possibility to buy it on: www.facebook.com/swiatpigwowca

Podróżownik po Warmii i Mazurach

Podróżowniki to seria książek przeznaczonych dla dzieci w wieku powyżej 6 lat. Nie tylko najmłodsi, ale i rodzice mogą zatopić się w lekturze – jeśli oczywiście uda im się uprosić dziecko o pożyczenie. Autorami serii jest para znanych podróżników Anna i Krzysztof Kobusowie, którzy od lat udowadniają, że podróżowanie z dziećmi może być nie tylko przyjemne, ale też ekscytujące. Tym razem stworzyli publikację, która traktuje o regionie Warmii i Mazur. Dzięki niej poznacie te wspaniałe kraje poprzez zabawę, która nie pozwoli nudzić się żadnemu z członków rodziny. Książka zawiera m.in. naklejki, grę planszową, karty memo, tangramy, opowieści o zwierzętach i roślinach, ciekawostki kulturowe i geograficzne, opisy najważniejszych atrakcji, zagadki i zadania oraz miejsce na własną twórczość.

Podróżownik po Warmii i Mazurach można kupić w wybranych punktach Informacji Turystycznej w regionie, księgarniach stacjonarnych i internetowych.

Travel books 'Podróżowniki' on Varmia and Masuria

Travel books entitled 'Podróżowniki' is a series of books aimed at children over 6 years. However, not only children but, parents can read the books too. Anna and Krzysztof Kobus – the authors of the books, prove that travelling with children is not only pleasurable but also exciting. This time they published a book about Varmia and Masuria. Thanks to the book, you can learn about the beautiful lands in the form of a game that probably won't make you bored. The book includes stickers, a board game, memo cards, tangram, stories about plants and animals, historic and geographical curiosities, descriptions of the most important attractions, riddles, tasks and place for creative work. The travel book 'Podróżownik in Varmia and Masuria' can be bought in most Tourist Information Offices in the region and also in stationary and internet bookshops.

.....
Cena ok./Price about: 25 PLN

NAJSTARSZE MIASTO

w krainie Truso

Elbląg to jedno z najstarszych polskich miast, położone na granicy dwóch malowniczych krain – Wysoczyzny Elbląskiej oraz Żuław Wiślanych, u ujścia rzeki Elbląg do Zalewu Wiślanego. Przecina się tu wiele szlaków turystycznych: rowerowych, pieszych, wodnych i samochodowych.

Elbląg swój unikalny charakter zawdzięcza niełatwej historii, a przede wszystkim przeplatającym się wpływom polskim i niemieckim. Mimo niemal całkowitego zniszczenia w czasie II wojny światowej, elbląskie Stare Miasto od kilkudziesięciu lat prężnie się odradza, a na jego obszarze budowane są obiekty nawiązujące do starych budynków z gustowną domieszką architektury XXI wieku.

Centrum Sztuki Galeria EL mieści się w dawnym kościele poddominikańskim, który był kilkakrotnie przebudowywany. W latach 60. i 70., dzięki inicjatywie grupy entuzjastów, kościół został odbudowany i zaadoptowany na centrum sztuki współczesnej. Niezwykle jest połączenie nowej dla tego obiektu funkcji z zabytkowym wnętrzem gotyckiej świątyni – na ścianach i posadzkach znaleźć można płyty nagrobne i epitafia pochodzące m.in. z XVII i XVIII wieku. W galerii odbywają się wystawy, przedstawienia, koncerty, warsztaty i festiwale. Na artystycznej mapie Europy Elbląg wstąpił się cyklicznymi spotkaniami artystów, organizowanymi w latach 1965–1973 z inicjatywy Galerii EL w ramach Biennale Form Przestrzennych. Trwałym efektem tych działań jest

ponad 50 metalowych form przestrzennych, autorstwa wybitnych polskich i zagranicznych artystów plastyków, ustawionych w różnych miejscach miasta. Dzięki tym rzeźbom Elbląg stał się otwartą galerią sztuki.

Muzeum Archeologiczno-Historyczne to jeden z najnowocześniejszych i najbardziej zaskakujących obiektów tego typu w Europie. Zgromadzone zbiory można podziwiać w dwóch historycznych budynkach, w przeszłości będących częścią krzyżackiego podzamcza. Prowadzone od ponad 30 lat na terenie Starego

Miasta prace wykopaliskowe sprawiają, że z każdym rokiem zbiory muzealne powiększają się o tysiące kolejnych przedmiotów wykonanych z ceramiki, metalu, drewna, skóry, bursztynu czy szkła. Niektóre z nich są ewenementami na skalę europejską, jak chociażby kolekcja średniowiecznych instrumentów muzycznych, znaków pielgrzymich czy tablic woskowych, używanych kiedyś jako pomoc dydaktyczna. Odnalezione przedmioty świadczą także o rozległych kontaktach handlowych kupców elbląskich z wieloma ośrodkami dawnej Europy. »

Ścieżka Kościelną/for. Barosz Bydżewski

Rewelacyjne wyniki przyniosły także badania na stanowisku Truso. W VIII–X wieku nad brzegami jeziora Druzno została założona przez duńskich Wikinów faktoria handlowa. W pewnym okresie jej znaczenie w wymianie handlowej w strefie Bałtyku porównywane było z osadami Birka, w pobliżu Sztokholmu i Hedeby, na Półwyspie Jutlandzkim. W Truso prześledzić można związki handlowe z wieloma regionami dawnej Europy a także z krajami arabskimi.

i okolic. Stąd przy sprzyjającej pogodzie dostrzec można zamek w Malborku, Mierzeję Wiślaną, Wysoczyznę Elbląską i rezerwat ptaków wodnych na jeziorze Druzno.

Brama Targowa to jeden z najbardziej charakterystycznych zabytków Starego Miasta. W przeszłości stanowiła fragment umocnień miejskich. Została ona uszkodzona przez pocisk – zniszczeniu uległ zegar i kopuła. W trakcie

na Wyspie Spichrzów, w miejscu dawnej giełdy, powstał budynek nawiązujący do zabudowy Starego Miasta, w którym mieści się lokal, gdzie można skosztować regionalnych piw elbląskiego browaru.

Park leśny Bażantarnia, ze względu na swój urok o każdej porze roku, przez wielu nazywany jest „małymi Bieszczadami”. Teren pokryty lesistymi wzgórzami i tajemniczymi jarami jest ulubionym miejscem odpoczynku

Katedra pw. św. Mikołaja to jeden z najstarszych obiektów sakralnych w Elblągu. Na przestrzeni wieków był on kilkakrotnie przebudowywany, m.in. po wielkim pożarze, który wybuchł w roku 1777 w następstwie uderzenia pioruna, a także po zniszczeniach spowodowanych działaniami wojennymi. Do ciekawszych zabytków, które oglądać można we wnętrzu monumentalnej budowli należy m.in. brązowa chrzcielnica pochodząca z 1387 roku wykonana przez mistrza Bernhausera i ołtarze ufundowane przez cechy elbląskich rzemieślników. Z wieży katedry rozpościera się widok na panoramę miasta

odbudowy w latach 70. nie odtworzono barokowego hełmu, dzięki czemu dziś cieszy oko jednorodnym, gotyckim wyglądem. W lipcu 2006 roku została udostępniona elblązanom i turystom odwiedzającym miasto.

Mosty zwodzone nad rzeką Elbląg – Niski i Wysoki – zostały odtworzone na podstawie zachowanych historycznych zdjęć. Można z nich podziwiać przepływające rzeką jednostki oraz przepiękne Stare Miasto i górującą nad nim katedrę p.w. św. Mikołaja. Mosty są podświetlane, co po zmierzchu podkreśla ich piękno. Przy Moście Wysokim

elblązan. Na terenie parku znajduje się zabytkowa muszla koncertowa, w której latem cyklicznie odbywają się koncerty. Wytyczone szlaki zachęcają do wędrowek i aktywnego wypoczynku – można tu uprawiać nordic walking, kolarstwo górskie, jazdę konną, jogging, a zimą narciarstwo biegowe. A na pobliskiej Górze Chrobrego poszusować można na nartach i snowboardzie. Natomiast amatorzy łyżwiarstwa mogą skorzystać z odkrytego toru łyżwiarskiego nagrodzonego tytułem „Sportowy obiekt roku 2017” w konkursie Budowniczy Polskiego Sportu. Latem można tu jeździć na wrotkach.

Mówiąc o Elblągu, nie można zapomnieć o cudzie techniki, światowej klasy zabytku sztuki hydrotechnicznej – Kanale Elbląskim. Jest to jedyna na świecie wciąż działająca droga wodna z systemem pochylni i śluz, dzięki którym statki pokonują blisko 100-metrową różnicę poziomów wody pomiędzy Elblągiem a Ostródą.

Więcej o atrakcjach Elbląga na stronie:
www.turystyka.elblag.eu

”

Na artystycznej mapie Europy Elbląg wstawił się cyklicznymi spotkaniami artystów, organizowanymi w latach 1965–1973 z inicjatywy Galerii EL w ramach Biennale Form Przestrzennych.

”

EN

THE OLDEST CITY IN TRUSO LAND

Elbląg is one of the oldest Polish cities situated on the border of two lands-The Elbląg Upland and Żuławy Wiślane, at the mouth of the River Elbląg on the Vistula lagoon. Elbląg has a complex history because of its overlapping German and Polish influences.

Despite almost total destruction of the city in World War II, the Old Town of Elbląg has been rebuilt in a retroversion style with a mixture of XXI century architecture.

EL Art Gallery is located in an old Dominican Church that has seen a lot of changes. In the 1960s and 70s the church was rebuilt and transformed into a centre of modern art. The combination of a new building function with its historic indoor setting of an original Gothic church is inspirational. There are tombstones and epitaphs on the church walls and floors.

Various exhibitions, performances, workshops, concerts and festivals take place in EL Art Gallery. In the world of European art Elbląg became famous for regular artist get-togethers between 1965–1973 within the framework of Spatial Forms Biennale. Thanks to that period, there still are 50 metal spatial forms in different parts of the city and Elbląg, in effect an open-air art gallery.

The Archeology and History Museum is one of the most modern and highly-ranked museums of this type in Europe. The collection can be admired in two historic buildings which used to »

be parts of the Teutonic Knight castle. Thanks to excavation works in the Old Town the museum houses articles made of ceramic, metal, wood, leather, amber and glass. A collection of medieval music instruments, pilgrim signs and wax boards which are unique on a world scale. These artifacts show how wide and the extensive the local contacts were a thousand years ago.

Truso was a commercial trading centre established by the Vikings on the shores of Lake Druzno in VIII-X century. At one time Truso was as significant in trade as the Birka settlement near Stockholm and Hedeby in Jutland. From Truso you can trace local trade connections with other parts of Europe and Arabic countries.

St. Nicholas Cathedral is one of the oldest sacral buildings in Elbląg. Over the centuries it has been altered a few times because of war, natural depreciation and the Great Fire of 1777 after lightning hit the tower. Some of the most valuable works of art you can see today is a bronze, baptismal font created by Master Bernhauser in 1387 and altars funded by Elbląg craftsman guilds from the same period. You can see a panorama

of Elbląg and its surroundings from the Cathedral Tower. In good weather Malbork Castle, the Vistula Spit, Elbląg Uplands the and the nature reserve at Lake Druzno can be seen.

The Market Gate [Brama Targowa] is the most characteristic monument in the old town. It was originally a part of the town's first fortifications. However, the clock and dome were damaged by a shell in 1945. In the 70s during rebuilding work, the baroque tower was not rebuilt leaving the Market Gate back in its homogenous gothic style. Since 2006 the Market Gate has been opened as a tourist information point during the summer months.

The High and Low drawbridges over the River Elbląg were reconstructed on the basis of historic photos. While standing on them you can admire the Old town, St. Nicholas Cathedral and life on the river. Near the High bridge on Granary Island in the place of the old Exchange today there is a „Specjal pub” where you can try regional beers from the local Elbląg brewery.

‘Bazantarnia’ forest park which is also informally called ‘little Bieszczady’ due

to its similarity to the mountainous region. A favourite place to relax for the locals, the landscape is studded with opulent hills and mysterious ravines. In the park there is a historic band stand where regular concerts take place in summer, there are paths for walking, mountainbiking, horse riding, jogging, cross-country and down-hill skiing and snowboarding if the conditions allow in winter. Enthusiasts of ice-skating have a choice between an indoor and outdoor ice-rink to go skating in. The outdoor facility was awarded „Sporting Facility of the year 2017; in the competition ‘The builder of Polish Sport’.

While talking about Elbląg you cannot forget about a wonder of the hydro – technological world, The Elbląg Canal Sluice System. This is one of the few such lock systems in the world in operation, a waterway with a system of ramps and locks which ships overcome a 100 metre water difference between Elbląg and Ostróda.

More information on:
www.turystyka.elblag.eu

Opracowanie / By Kamila Górecka-Kirwiel

Lokalni przewodnicy zdradzają SEKRETY ELBLĄGA

Oprócz tego, że Elbląg jest najstarszym miastem w regionie – już w czasach średniowiecza należał do Hanzy, czyli związku miast handlowych ówczesnej Europy – to może on także poszczycić się związkami z ważnymi i ciekawymi osobistościami, które do dziś stawiają jego nazwę.

Georg Friedrich Haendl, najwybitniejszy twórca muzyki późnego baroku, w 1737 roku przybył na obchody 500-lecia założenia Elbląga i uczestniczył w premierze skomponowanej przez siebie opery o krzyżackim mistrzu, założycielu miasta – Hermanie von Balku.

Obecna kanclerz Niemiec, Angela Merkel, ma swoje korzenie w Elblągu. Mieszkali tu jej pradiadkowie, Emma i Emil Drange, którzy zostali pochowani na elbląskim cmentarzu (obecnie lapidarium).

Ferdynand Gottlob Schichau, zwany też księciem pracy na niemieckim wschodzie czy Rockefellerem Wschodu, to z kolei przemysłowiec dawnego Elbląga i założyciel największej firmy produkującej parowozy od Szczecina do Kłajpedy. W Elblągu właśnie pierwszą na wschodzie fabrykę samochodów otworzył w 1906 roku Franz Komnick, a jego syn Otto zdobywał prestiżowe nagrody na wyścigach w Rosji.

Wśród miejskich budowli na wyróżnienie zasługuje katedra św. Mikołaja, będąca najbardziej znanym i najcenniejszym zabytkiem miasta. Jej budowę rozpoczęto jeszcze na początku XIII wieku.

Wieża ma wysokość 97 metrów i jest najwyższa nie tylko w województwie warmińsko-mazurskim, ale także w części kraju położonej na wschód od Wisły. Obecnie na wysokości 67 metrów dostępny jest punkt widokowy.

Wszystkich pragnących poznać więcej tajemnic Elbląga zapraszamy na spotkania z przewodnikami Oddziału Ziemi Elbląskiej PTTK – www.pttk.elblag.com.pl

EN

LOCAL GUIDES SHARE THE SECRETS OF ELBLAG

Elbląg is the oldest city in the region, and In addition to that in Medieval Times, it belonged to the Hanseatic League which was then an alliance of important trading cities. Thanks to that Elbląg has had many connections with important and interesting people throughout its history.

One of them was Georg Friedrich Haendl the most prominent composer of late baroque music who came to Elbląg in 1737 to commemorate the 500th anniversary of the founding of Elbląg and he also took part in the premiere of his own self-composed opera about the Master of the Teutonic Order, Herman von Balk. Another well-known name with local connections is the present German Chancellor Angela Merkel who has her roots in Elbląg. Her great-grandparents, Emma and Emil Drange were buried in Elbląg's graveyard.

Ferdynand Gottlob Schichau also known as the 'A Prince of Work' or sometimes 'Rockefeller of the East' was an industrialist and the founder of the biggest company producing steam locomotives from Szczecin to Kłajpeda. Elbląg was the place where Franz Komnick opened his first car factory in the east in 1906 and, his son Otto won prestigious awards driving cars 'which were produced by his father' in rallies in Russia.

St. Nicholas's Cathedral is worth visiting as it is the most famous and important place of historical interest in town. Its construction started at the beginning of XIII century, the tower which is 97 metres high is the highest tower not only in Varmia and Masuria but also in the part of Poland located east of the River Vistula. A viewing point in the church tower is open to the public at an altitude of 67 metres.

If you wish to learn more about the secrets of Elbląg, feel invited to meet some guides from Elbląg's local branch of PTTK. www.pttk.elblag.com.pl

Opracowanie / By
Leszek Marcinkowski, Kamil Zimmicki

NOWE
KULINARNE
OBLICZE

Warmii i Mazur

Proponujemy Wam wyprawę w mniej dotąd poznane rejony kulinarnych atrakcji Warmii i Mazur. W Bistro Ślimaka skosztujecie potraw degustacyjnych przyrządzanych według autorskich receptur, których książkowy zbiór został bardzo wysoko oceniony w kulinarnym świecie, zdobywając I miejsce w Chinach. A potrawy te przyrządzane są ze... ślimaków!

Wielu osobom ślimak na talerzu kojarzy się z obcą, francuską lub hiszpańską, kuchnią. Mało kto wie, że dla naszych przodków dania ze ślimaka były codziennością. Jak donoszą źródła historyczne, pierwsze przepisy na dania ze ślimaków pojawiły się w XVII wieku i były bardziej popularne niż potrawy z wieprzowiny, co potwierdza najstarsza polska książka kucharska (*Compendium ferculorum*), wydana w 1682 roku przez Stanisława Czernieckiego.

Bistro Ślimaka to miejsce, gdzie posmakujecie niepowtarzalnych potraw, zrobicie zakupy oraz zaznacie błęgiego spokoju na łonie natury, pijąc kawę i kosztując cudownych deserów. W sercu farmy znajduje się dom w kształcie ślimaka, którego ściany zostały wykonane z gliny i słomy, po której chodziły ślimaki, a dach – z gontu dębowego. Jest to

”

Bistro Ślimaka to miejsce, gdzie posmakujecie niepowtarzalnych potraw, zrobicie zakupy oraz zaznacie błęgiego spokoju na łonie natury, pijąc kawę i kosztując cudownych deserów.

”

symbol farmy ślimaków Snails Garden. Bistro Ślimaka to także niepowtarzalne atrakcje dla najmłodszych i nie tylko – można tu oglądać wyścigi ślimaków oraz odwiedzić minizoo z kucykami i najmniejszymi owieczkami na świecie. Rodzinna, polska firma Marioli i Grzegorza Skalmowskich zajmuje się produkcją kawioru białego oraz hodowlą i przetwórstwem ślimaków jadalnych. Dzięki zdobytej wiedzy i bogatemu doświadczeniu, jako pierwsi w Polsce

zapragnęli rozwijać nie tylko sektor hodowlany, prowadząc farmę ślimaków Snails Garden, ale także sektor żywnościowy, wykorzystując wszystkie dobrodziejstwa, jakie niesie ze sobą ślimak. Od 2003 roku starają się łączyć tradycję polskiej kuchni z nowoczesnością, jaką dla wielu konsumentów w Polsce wciąż jest ślimak na talerzu.

W 2017 roku Mariola i Grzegorz postanowili wykorzystać wieloletnie doświadczenie i – korzystając z udogodnień dla

rolników oraz coraz większego zainteresowania ślimakiem – uruchomić produkcję i sprzedaż produktów przygotowywanych ze ślimaków własnej hodowli, którą to zajmują się od wielu lat. Ich nazwiska i firma są ze ślimakami kojarzone w całej Polsce, za co zostali wyróżnieni przez Światowe Stowarzyszenie Turystyki Kulinarnej – World Food Travel Association z USA w kategorii Best Farm or Farmers' Market Experience. Mariola dodatkowo ze ślimaków „wyciska” kosmetyki. A jakie? Warto zapytać jej osobiście przy okazji wizyty w Bistro Ślimaka.

EN

NEW CULINARY ASPECT OF VARMIA AND MASURIA

Let's go on a culinary trip to a less well known area of attractions in Varmia and Masuria and see how our recipes are highly prized in the world of cooking and our recipe book won first prize in a competition in China

and guess what... all our dishes include locally farmed snails.

Many people associate snails with French or Spanish cuisine, It is not well known that our Slavic ancestors used to eat dishes prepared from snails on a regular basis. According to historical sources, the first snail dishes appeared in XVII century and were more popular than pork, what is confirmed in the oldest Polish cookbook (*Compendium ferculorum*) published in 1682 by Stanisław Czarniecki.

In Snail Bistro you can try original dishes, do shopping or relax outdoors with a cup of coffee and a delicious dessert. At the heart of the farm there is a house in the shape of snail – the house walls are made of clay and straw and the roof is made of oak shingle, It is a symbol of the Snails Garden farm. Snails Bistro have attractions for the youngsters as well such as: snail races, mini zoo with ponies and the smallest sheep in the world.

The family run company of Mariola and Grzegorz Skalmowski produce white caviar and specialize in snail farming and processing. Thanks to their experience and knowledge Skalmowskis have been the first to develop not only the snail breeding sector but the food sector too.

Since 2003 they have been combining traditional Polish cuisine with innovative snail dishes.

Thanks to an increasing interest in snails, Skalmowskis have started to produce and sell snails from their own farm. Their surnames are known in the whole of Poland and they have been awarded by the World Food Travel Association from the U.S.A in the category of Best Farm and Farmers' Market Experience. Moreover, Mariola makes cosmetics from snails and you can talk to her personally while visiting the Snail Bistro.

www.snailsgarden.com

Opracowanie / By: Justyna Szostek

PŁYNNNE ZŁOTO *w sercu Mazur*

Piwna rewolucja nie omija Warmii i Mazur. Turyści podążający za piwnym smakiem regionu powinni zawitać do Browaru Mazurskiego w Ełku lub poszukać jego trunków podczas pobytu w Krainie Tysiąca Jezior.

Jako ogromny fan piwa nie mogłem oprzeć się wizycie w tym miejscu.

Przyzwyczailem się już, że browary rzemieślnicze zawsze mają problemy z ilością wolnego miejsca. Walczy się w nich o każdy centymetr przestrzeni. W Browarze Mazurskim przestrzeni jest sporo, a nawet istnieje duży potencjał rozbudowy. Osoby lubiące technikalnia znajdą tam warzelnię o wielkości 10 hl, co – jak na browar rzemieślniczy – jest dość małym wybiciem. Obecnie znajduje się tam 6 tanków fermentacyjnych o wielkości 20 hl oraz 14 tanków leżakowych o tej samej pojemności. Taki układ wyraźnie wskazuje, że browar nastawia się na produkcję lagerów, które potrzebują dłuższego czasu leżakowania, oraz na mocniejsze piwa górnej fermentacji, które także wymagają odpowiedniego dojrzewania. Planowane jest również leżakowanie piwa w beczkach po whisky, rumie i innych trunkach.

Obecnie browar w swojej stałej ofercie ma lagera ciemnego, jasnego i piwo pszeniczne, które skierowane są do piwnych tradycjonalistów. W portfolio znajdziemy także Amber Ale z amerykańskimi chmielami lub American IPA, interesujące głównie dla fanów piwnej rewolucji. Moim absolutnym faworytem jest jednak Mazurski Owsiany Stout Imperialny... i nie piszę tego przez »

pryzmat zeszłorocznego złotego medalu, jaki to piwo zdobyło na najbardziej prestiżowym konkursie piwnym w Polsce – Krafcie Roku. Jako certyfikowany sędzia piwny PSPD muszę przyznać, że to piwo jest niesamowite. Wysoki ekstrakt początkowy (18,5 BLG), który przekłada się na dużą zawartość alkoholu, w ogóle nie jest zauważalny podczas degustacji. Do tego posmaki kawy, czekolady i nuty wanilii powodują, że piwo jest fantastyczne w odbiorze. I co najciekawsze – wszystkie piwa są wysycane azotem, co wywołuje odczucie kremowości.

Browar jest pełen kontrastów, bo znajdziemy tu wiele rzeczy niespotykanych w innych, małych browarach rzemieślniczych. To pokazuje, że jego koncepcja i strategia rozwoju są przemyślane. Już na tym początkowym etapie browar posiada wydajną linię butelkową, w planach jest zakup pasteryzatora (chciałbym

obalić mit, że pasteryzacja niszczy walory smakowe piwa – właściwa pasteryzacja nie wpływa na piwo). Dodatkowo browar ma spójną szatę graficzną, zaplanowany marketing oraz umożliwia zakup gadżetów, w tym 5-litrowych beczek typu party keg z wybranym piwem. W załodze czuć dobrego rzemieślniczego ducha, który czuwa nad jakością. I trzeba to powtórzyć – ech, ten azot! Cieszy to bardzo, bo to już kolejny browar rzemieślniczy w naszym województwie mocno stawiający na jakość i profesjonalizm. Warto szukać tego piwa w sercu Mazur podczas wakacji, ale i zabrać je ze sobą jako smakowitą pamiątkę z regionu.

Przy browarze działa sklep firmowy, gdzie każdy może zakupić piwa lub gadżety browaru.

Więcej informacji na stronie: www.mazurskibrowar.pl

EN

LIQUID GOLD IN THE HEART OF VARMIA AND MASURIA

A Beer revolution is taking place in Varmia and Masuria and beer lovers should visit the Masuria Brewery in Ełk or try to source beer from this brewery in The Land of a Thousand Lakes.

As a beer lover myself, I looked forward to visiting the Masuria Brewery in Ełk. I am accustomed to the fact that craft breweries usually have little space but Masuria Brewery pleasantly surprised me. In this particular brewery there is a lot of space and the possibility of expansion. If you like technical aspects

of beer production, you can find a 10 hl brewing vat, there are 6 fermentation tanks of 20 hl capacity and 4 ageing tanks of 20 hl capacity. It shows that the brewery focuses on production of lager which needs more time for the ageing process and stronger top – fermenting beers which also need appropriate ageing. Beer maturing in whiskey, rum and other alcohol barrels is also in the planning.

In the Brewery's portfolio you can find dark and blonde lagers in addition to wheat beer which is mainly targeted at traditionalists. They also brew lager beer with American hops and American IPA. Masurian Imperial Oatmeal Stout is my favourite beer and not only because it won a gold medal last year in the most prestigious beer competition in Poland – The Polish Craft Beer Competition. As a certified beer judge, I must say that this beer is outstanding. A high initial extract (18,5 BLG) which is reflected in a strong degree of alcohol is not noticeable during sampling. You can get the aftertaste of coffee, chocolate and vanilla which make the beer much better.

The Brewery is full of contrast and you can find things unusual for little craft breweries – it shows a clear conception as well as development strategies that are well planned. At the initial stage, there is a beer bottling line, and a pasteurizer is also being planned. At this point, I would like to destroy the myth that pasteurizing has a negative influence on beer, it doesn't !. Moreover, the brewery has a coherent design, planned marketing and the possibility of buying paraphernalia – even 5 litre barrels or party keg s offering a chosen beer. The committed crew in this brewery pay a lot of attention to quality so it is encouraging to see that another craft brewery is putting perfection and professionalism first.

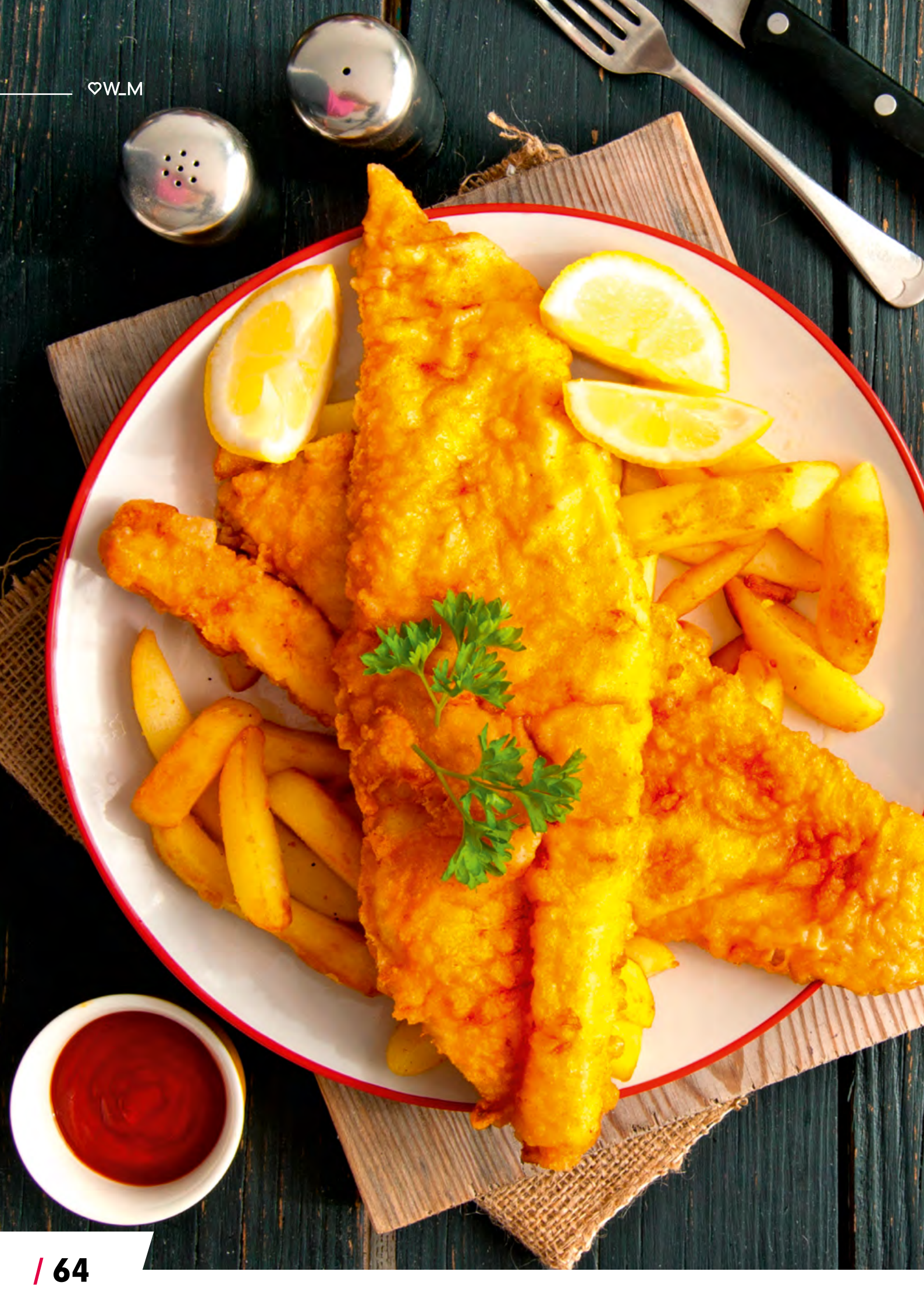
This beer is worth looking for when you visit Masuria on business or on holidays and It could also make a delicious souvenir from this region.

There is also a brewery shop where you can buy beer and other accessories.

More information on:

www.mazurskibrowar.pl

Może rybkę?

NA ZDROWIE!

Na Warmii i Mazurach mieszkam i pracuję przez prawie całe swoje życie. Jako że zarówno moja natura, jak i zawód, który wykonuję, stanowią zawsze pretekst do poznawania ludzi z całej Polski oraz z innych krajów, moi znajomi, wybierając się na Warmię i Mazury, często kierują do mnie pytanie: „Justyna, gdzie u Was można zjeść dobrą rybę?” Ja dodaję jeszcze zdrową, bo – podążając za obecnymi trendami – nie ilość, ale jakość przede wszystkim jest w cenie.

Te pytania natchnęły mnie do podzielenia się kilkoma wskazówkami, gdzie można skosztować dobrej ryby. Oczywiście można się skupić tylko na restauracjach, które serwują ryby w różnych wariacjach, ale ja postanowiłam przybliżyć czytelnikom różne miejsca, które dzielą się z gośćmi oraz mieszkańcami regionu swoją miłością do wodnych stworzeń.

Na Warmii i Mazurach od wielu lat funkcjonują gospodarstwa rybackie, które są gwarantem dostępu do świeżej słodkowodnej ryby. W Szwaderkach koło Olsztynka, przy gospodarstwie w bezpośrednim sąsiedztwie stawów

i przetwórci, znajduje się smaźalnia ryb. Można tam oczywiście kupić i zjeść na miejscu rybę smażoną (w tym świetnego pstrąga), a także rybę wędzoną i ryby w marynacie. Smaźalnia jest niewielka, czasem zatłoczona, ale taki już jej urok. Ważne, że rybki tuż przed tym zanim trafią na patelnię, przebywają w stawach położonych obok. Więcej informacji: www.szwaderki.pl

Nieopodal Szczytna, w Janowie znajduje się gospodarstwo rybackie, obok którego funkcjonuje Restauracja Rybna Młyński Staw, oferująca dania oparte na rybach karpioawatych, szczupaku, sandaczu czy siei.

W Mikołajkach natomiast bazą do otwarcia dwa lata temu Restauracji na Wodzie, stały się połowy w tutejszym gospodarstwie rybackim. Oprócz wymienionej kuchni bazującej na własnych odłowach, szef kuchni serwuje smaczne dania mięsne oraz tradycyjną włoską pizzę z pieca opalanego drewnem. Bezpośrednio przy restauracji żeglarze mogą zacumować sprzęt pływający i delektować się pyszną kuchnią z wi-

dokiem na miasto oraz na swoje pływające domy. Tuż obok restauracji można zaopatrzyć się w świeżo wędzoną rybę, która od maja do września jest wędzona nawet trzy razy dziennie.

Więcej informacji: www.ryby-mikolajki.pl oraz www.restauracjanawodzie.pl

Natomiast jeżeli macie ochotę sprawdzić się przed degustacją w zapasach z dużą

” Na Warmii i Mazurach od wielu lat funkcjonują gospodarstwa rybackie, które są gwarantem dostępu do świeżej słodkowodnej ryby. ”

rybą, warto pamiętać, że specjalne łowiska, oprócz możliwości połowów, oferują komfortowy wypoczynek w przytulnych pokojach agroturystycznych ulokowanych na ich obszarze. Doskonałym tego przykładem jest Łowisko Specjalne Zezuj, położone pomiędzy Olsztynem a Olsztynkiem nad górnym źródłowym odcinkiem

rzeki Pasłęki, czy też Miła Dolina ulokowana w pobliżu Miłakowa. W łowisku Zezuj dominującymi gatunkami ryb są: karp, szczupak, lin, sum, jesiotr, płoć, okoń i leszcz oraz pstrąg. Do dyspozycji gości są różnorakie stanowiska, w tym zadaszone miejsca – pomo- sty, jak również wiaty typu „grzybek” z paleniskiem i grillem. Dla wędkarzy,

którzy na miejscu chcą oprawić złapaną rybę przeznaczone są do tego specjalne miejsca z bieżącą wodą. Istnieje tu także możliwość wypożyczenia wędek, grilla, parasola oraz całego osprzętu wędkarskiego, a dla dzieci przygotowano plac zabaw, piaskownicę i huśtawki.

W Miłej Dolinie natomiast, obok agroturystyki i możliwości połowu mazurskich ryb, utworzono zagrodową hodowlę danieli – pięknych zwierząt z rodziny jeleniowatych. Szczególnie dzieci będą zachwycone możliwością ich obserwowania. Więcej informacji:

Zezuj – www.zezuj.pl
Miła Dolina – www.miladolina.pl

Osobiście lubuję się w zupach rybnych. Przemierzając Warmię i Mazury i kosztując ich w różnych miejscach, czy to gospodarstwach rybackich czy restauracjach, robię osobisty ranking pt. „Która zupa rybna najlepsza?”. Ale jak wiadomo o gustach się nie dyskutuje, bo każdy ma inny, więc zachęcam do stworzenia własnego rankingu. Wierzcie mi, że na Warmii i Mazurach jest w czym wybierać!

O najbliższe na mapie rybne miejsca, w okolicy, w której przebywacie lub w którą planujecie się wybrać, można zapytać w jednym z 40 punktów informacji turystycznych, o których piszemy na str. 16–17.

EN

WOULD YOU LIKE SOME FISH?

I have lived and worked in Warmia and Masuria all my life. In my job I meet a lot of new people from Poland and abroad. They often ask me the question ‘Justyna, where can I get good fish in your area?’ I add the adjective ‘healthy’, as quality not quantity is important so here I want to share with you some places where you can try really good, local fish dishes.

Obviously, the best place to start looking is in restaurants where fish is the main dish served in different ways and recipes. Local Fish farms that guarantee freshness have existed for many years so they are experienced and good at what they do. In Szwaderki near Olsztyn in the immediate proximity to the ponds there is a Fish Bar where You can buy and eat-in fried fish including delicious trout, smoked fish and marinated fish. The Fish Bar is small in size sometimes crowded but, it is its charm and quality that is worthgoing to and waiting for. More information: www.szwaderki.pl

Not far away from Szczytno in Janowo there is a fish farm with a fish restaurant called ‘Młyński Staw’ which offers dishes based on pike, pike-perch, whitefish and other fish belonging to the carp family.

In Mikołajki there is a place called ‘Restaurant on the water’ that was opened 2 years ago and also cooperates closely with a local fish farm and It serves meat dishes and traditional pizza from a wood-burning oven as well as fish. Right beside the restaurant sailors can moor their boats, have something to eat

and take in a view on the town. Nearby you can also buy freshly smoked fish to take home with you. More information: www.ryby-mikolajki.pl and www.restauracjanawodzie.pl

Special fishery not only offers possibility of going fishing but also to relax in cosy agro tourism rooms. The fishery ‘Specjalne Zezuj’ is located between Olsztyn and Olsztynek near the upper source of the River Pasłęka and Miła Dolina close to Miłakowo.

In the fishery ‘Zezuj’ you can find fish such as: carp, pike, tench, catfish, stur-

geon, roach, bream and trout. Guests can use covered platforms with barbecue facilities. There is the possibility to rent fishing tackle and an umbrella and you can try your own luck and If you are with the kids you won't have to worry about them being bored as there is a playground with a sandpit and swings to keep them busy.

In Miła Dolina [Nice Valley] near this agro-tourist facility and fishery, there is animal-friendly enclosure which has beautiful fallow deer.

More information on this:

Zezuj – www.zezuj.pl

Miła Dolina – www.miladolina.pl

Personally, I like fish soup and often try it in different places in Varmia and Masuria. I do personal rating entitled 'Which fish soup is the best'. However, I know that everyone doesn't have the same taste as me so I will leave it up to yourself to sample the suggestions that I have offered and you can decide for yourself what your personal favourite is. Check out a fish place near you in one of 40 options which we describe on pages 16–17.

Opracowanie / By
Justyna Szostek

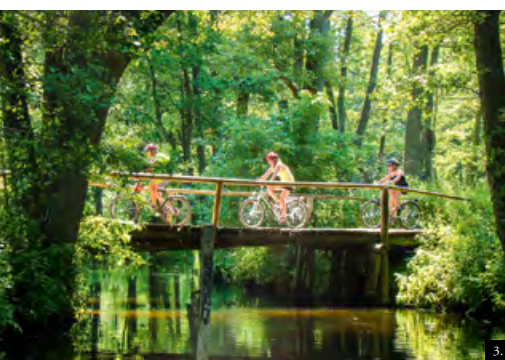
for: arch. Restauracja Trattoria La Riva (1), arch. Gospodarstwo rybactwie Mikołajki (1), AboutLife/Shutterstock.com (1)

ROWEROWY ZAWRÓT GŁOWY

w Krainie Wielkich Jezior Mazurskich

Kraina Wielkich Jezior Mazurskich sprzyja nie tylko żeglarzom. Coraz więcej w niej pięknych szlaków rowerowych, wydzielonych dróg dla rowerów czy atrakcyjnie wytyczonych tras.

Węgorzewo jest doskonałą bazą wypadową dla turystryki rowerowej. W ciągu jednego dnia jazdy tam i z powrotem w okolicach tego miasta znajdziemy sporo atrakcji. Istnieją tu też wydzielone drogi dla rowerów – ze znaną trasą Green Velo na czele – pozwalające podróżować z większym spokojem. Z Węgorzewa można zrobić sobie wypad do Puszczy Boreckiej, by obejrzeć największe ssaki w Europie – żubry, których w puszczy żyje ponad 70, a kilka z nich egzystuje w specjalnej zagrodzie pokazowej. Można też wybrać się do Leśniewa i Piasków (Guja), by zobaczyć pozostałości nieukończono projektu Kanału Mazurskiego, który miał połączyć mazurskie jeziora z Bałtykiem. W samym Węgorzewie warto, na rozgrzewkę, pokręcić się po wyznaczonych drogach i dojechać na przykład na plażę.

Możliwości jest więc sporo. A jedna z nich zasługuje na bardziej szczegółowy opis. Trasa ma charakter okólny, czyli starujemy z Węgorzewa – bądź jakiegokolwiek innej miejscowości na trasie – by po całym dniu powrócić do miejsca wyjazdu. Całość liczy około 48 km. 1/3 tej trasy możemy pokonać drogami rowerowymi. Atrakcji jest tyle, że z pewnością trzeba będzie wybierać, które z nich zwiedzimy. Wyjeżdżając do Węgorzewa wydzieloną drogą dla rowerów, kierujemy się na południe przez Ogonki do Pozezdrza.

Na granicy miasta można zjechać około 1 km z trasy, by zobaczyć malowniczo położony cmentarz wojenny z okresu I wojny światowej na wysokim Wzgórzu Strzelców nad j. Świąćajty. Po około 11 km dojedziemy do Pozezdrza. Na granicy wsi, w lesie po wschodniej stronie drogi, można obejrzeć ruiny »

”

Istnieją tu też wydzielone drogi dla rowerów – ze znaną trasą Green Velo na czele – pozwalające podróżować z większym spokojem.

”

wojennej kwatery Himmlera noszącej kryptonim „Hochwald”.

Dalej kierujemy się na zachód w stronę Sztynortu, spoglądając na ciekawy pod względem formy architektonicznej kościół w Pozezdrzu. Po niewielu kilometrach łatwej, bo dość płaskiej drogi, znajdziemy się na grobli usypanej przez j. Mamry, a wkrótce wjedziemy na most nad Mamrami. Widok zapiera dech w piersi! Ciekawostka – okolice przemyku Mamrów odegrały Nil w jednym z arcydzieł światowej kinematografii – filmie Faraon w reżyserii Aleksandra Forda. Za chwilę czeka na nas następna atrakcja – Sztynort z wielkim portem jachtowym i górującym nad miejscowością pałacem Lendorfów, w którym w 1944 roku spiskowano przed zamachem na Hitlera w pobliskiej Gierłoży. Zachęcamy do krótkiego wypoczynku w tej miejscowości – dalsza trasa będzie nieco pagórkowata i wymagać będzie czasem

przyłożenia się nieco mocniej do jazdy. Warto to zrobić, bo czekają następne atrakcje. Bunkry byłej Kwatery Głównej Niemieckich Wojsk Lądowych położone są po obu stronach szosy w Mamerkach. Warto je zobaczyć – przetrwały, bo Niemcy nie zdążyli wysadzić ich w powietrze. Część kwatery na zachód od szosy nosiła nazwę „Miasto Brygidy”. Prócz bunkrów, warto tam wejść na liczącą ponad 40 m stalową wieżę widokową, by z góry podziwiać krajobraz, w którym się poruszamy. Spojrzawszy z mostu drogowego na odcinek Kanału Mazurskiego, z Mamerk kierujemy się do skrzyżowania dróg. Przy węźle drogowym między Przystanią i Trygortem mamy kolejną szansę na wypoczynek ze wspaniałym widokiem. Tym razem skorzystamy z miejsca na trasie Green Velo, do której właśnie dojechalibyśmy. Stąd, wydzieloną drogą dla rowerów, po kilku kilometrach

jazdy zamkniemy pętlę w Węgorzewie z zadowoleniem, że objechalibyśmy dookoła drugie co do wielkości jezioro w Polsce – Mamry.

A BICYCLE SPIN IN THE LAND OF A THOUSAND LAKES

The Land of a Thousand Lakes is not only a paradise for sailors, there are also more and more diverse cycle routes around attractively planned trails.

Węgorzewo is a great place for setting off on your adventure. During one day you can find a lot of attractions nearby.

You can cycle to Borecka Primeval Forest to see the biggest, wild mammals in Europe – European bison which live wild in the forest and also in a special enclosure. You can also go on a bike trip to Leśniewo and Piaski (Guja) to see the remains of the incomplete project of the Masurian Canal which was originally planned to connect the Masurian lakes with the Baltic sea.

One bike route deserves more detailed description than the others. You can set off from Węgorzewo or other towns on the loop and do a round-about trip that takes you back to where you started. The entire route is 48 km long with 1/3 of the route on specially designed bicycle paths. After leaving Węgorzewo the route takes you through Ogonki to Pozedrze.

At the edge of the town you can go one kilometre off the bike route to see a World War cemetery on high Shooter Hill [Wzgórze Strzelców] at Lake Świącajtę. After 11 kms you reach Pozedrze where at the village boundary, in the forest on the eastern side of the road are located the ruins of Himmler's

6.

7.

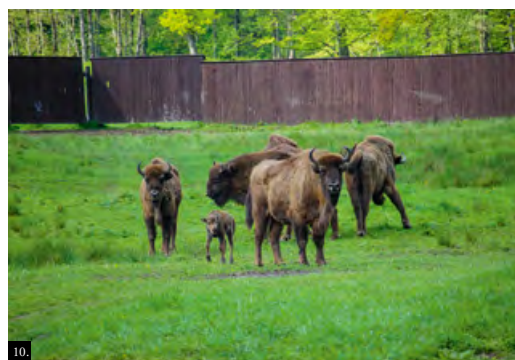

8.

6. Muzeum Kolei Mazurskich w Węgorzewie/for. M. Achel, 7. Węgorzewo/for. Anna Szyrańczak, 8. Stroy na Kanale Mazurskim/for. M. Achel, 9. Muzeum Kultury Ludowej w Węgorzewie/for. M. Achel, 10. Zagroda polkowa zębów/for. Krzysztof Zych

9.

10.

war headquarters which bore the code name 'Hochwald'.

You go further west towards Sztynort with a chance to visit an interesting church in Pozedrze. After a few kms on an easy, flat road we reach the dyke created by Lake Mamry then you cross the bridge over Lake Mamry. The view is breathtaking! A little tit-bit of information – the surroundings of Lake Mamry was the setting for the Nile river in the masterpiece of world cinematography – the film entitled Pharaoh by Aleksander Ford.

After Pozedrze on you go to Sztynort with its big yacht shipyard and Lendorf Palace towering over the town. Lendorf Palace was a place where was plotted an attempt on Hitler's life in nearby Gierłoża in 1944. We recommend a short break as the further route is a bit hilly and it will demand more effort. It is a good idea to do so because

there are more interesting attractions to visit along the way. The bunkers of the former headquarters of the German Land forces are situated on both sides of the road in Mamerki. They survived as the Germans did not have the time to blow them up. Part of the headquarter on the west side of the road was called Brigitte town. Apart from the bunkers there is a 40 m steel tower where you can enjoy the view.

From Mamerki we go on towards a road junction, near the fork in the road between Przysań and Trygort, you have another chance to relax with nice views. Further on you reach the Green Velo route and after a few kms, you close the loop in Węgorzewo and you probably won't regret having toured around Lake Mamry – the second biggest lake in Poland.

Opracowanie / By Marian Jurak

Łyna

Z NURTEM HISTORII

Łyna to najdłuższa rzeka na Warmii i Mazurach i jeden z najciekawszych szlaków turystycznych w regionie. Rzeka rozpoczyna swój bieg nieopodal Nidzicy, by po około 200 kilometrach przekroczyć granicę Polski i dalej jako Lava połączyć swoje wody z rzeką Pregołą. Począwszy od czasów staropruskich plemion, przez kolejne stulecia rzeka Łyna odgrywała ważną rolę dla kolejnych mieszkańców zamieszkujących jej brzegi i tak jest do dziś.

Osadnictwo nad brzegami Łyny datowane jest na długo przed XIII wiekiem – stuleciem, które zapisało się w historii założeniem Państwa Krzyżackiego oraz Dominium Warmińskiego, jak i związaną z tym „kolonizacją” ziem staropruskich plemion. Dość szybko czerwona cegła zastąpiła drewniane palisady grodzisk, a po dawnych puszczańskich osadach pozostały jedynie ślady w postaci nietypowych pagórów i wałów, widocznych do dnia dzisiejszego.

W bezpośrednim sąsiedztwie Łyny jest kilka takich miejsc, między innymi stara osada Sądyty w olsztyńskim Lesie Miejskim, gdzie malowniczy i pełen bujnej przyrody przełom Łyny przynosi wspomnienie – pełnych magii – czasów staropruskich. Dla zasadźców miast i osad Łyna odgrywała istotne role:

naturalnej przeszkody ułatwiającej obronę, siły wprawiającej w ruch młyny, źródła wody pitnej czy drogi transportu towarów. I tak nad Łyną, która w większej części przebiegała przez tereny historycznego Dominium Warmińskiego, zostały ulokowane ważne miasta na czele ze stolicą w Lidzbarku Warmińskim, a o ich ówczesnej randze świadczą wspaniałe zamki i kościoły. W efekcie nad Łyną występuje imponujące zagęszczenie średniowiecznych budowli, które dzisiaj możemy podziwiać i zwiedzać. Dominium Warmińskie, mimo niewielkiego obszaru, za sprawą wybitnych włodarzy liczyło się na arenie międzynarodowej. Biskupi i kapituła wspierali rozwój sztuki, co współcześnie potwierdzają cenne zbiory w warmińskich muzeach oraz wyposażenie świątyń nad Łyną.

W roku 1503 w Lidzbarku Warmińskim zamieszkał siostrzeniec ówczesnego biskupa warmińskiego. Biskup widział w nim swojego następcę, on sam jednak wolał pełnić niższe funkcje i prowadzić swoje badania. To, co odkrył i potwierdził w wielkim dziele, zapewniło mu miejsce wśród największych naukowców w dziejach świata. Oczywiście był to Mikołaj Kopernik, który na Warmii spędził aż 40 lat. Nad Łyną, w olsztyńskim zamku zobaczyć można tablicę astronomiczną, która jest jedynym pozostałym przyrządem, wykonanym przez Mikołaja Kopernika. W historii miast nad Łyną można znaleźć jeszcze wiele znamienitych osobowości i faktów, którym warto poświęcić więcej czasu na ich poznanie.

Dzisiaj dla mieszkańców brzegów Łyny, ale i przyjezdnych rzeka spełnia inną »

”

Dla kogo jest szlak Łyny? Z pewnością dla osób ceniących spokój, gdyż nawet w wysokim sezonie na Łynie nie ma tłumu turystów. Jest to niebywały szlak kajakowy, gdyż łączy w sobie możliwość poznawania fascynującej historii i walorów przyrodniczych.

”

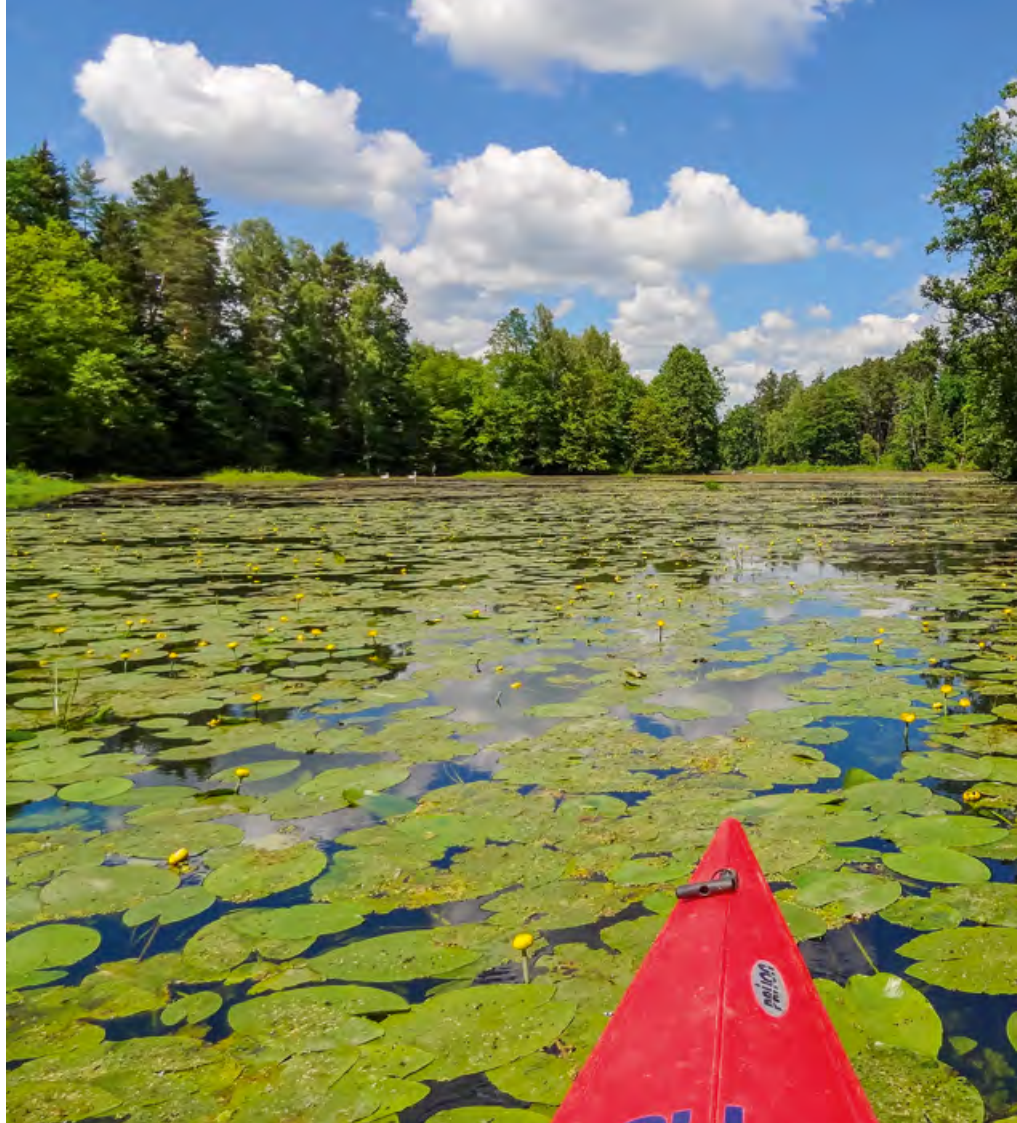

4.

5.

ważną rolę, między innymi dzięki infrastrukturze turystycznej i rekreacyjnej. Wzdłuż rzeki funkcjonują ścieżki rowerowe i parki. Miasta nad Łyną są otwarte na rzekę – przykłady to chociażby zagospodarowane brzegi w Dobrym Mieście i Lidzbarku Warmińskim, olsztyński Park Centralny i planowana Łynostrada. Rowerzyści mogą przemieszczać się wzdłuż Łyny, wykorzystując oznakowany Szlak Kopernikowski. Świetnym sposobem pokonania szlaku Łyny jest kajak. Dużym ułatwieniem dla kajakarzy są miniprzystanie, na których można bezpiecznie rozbić namiot czy rozpalić ognisko, rozmieszczone w taki sposób, aby każdego dnia można było dotrzeć do kolejnej z nich.

Dla kogo jest szlak Łyny? Z pewnością dla osób ceniących spokój, gdyż nawet w wysokim sezonie na Łynie nie ma tłumu turystów. Jest to niebywały szlak kajakowy, gdyż łączy w sobie możliwość poznawania fascynującej historii i walorów przyrodniczych. Spływowicze mogą

zatrzymać się w miastach nad Łyną bezpośrednio przy zabytkach, dzięki specjalnie przygotowanym do wodowania pomostom. Rzeka Łyna jest także urozmaicona krajobrazowo. Na trasie tworzy kilka śródlęśnych przełomów z szybszym nurtem, by następnie rozlewać się wśród kwiecistych łąk, gdzie zobaczyć można rzadkie gatunki ptaków. Spływ Łyną jest też prosty technicznie, przez co nadaje się do rodzinnego wypoczynku. Z nurtem historii!

Więcej informacji na stronie:
www.mazuryp.tk.pl

THE RIVER ŁYNA OVER TIME

The longest river in Varmia and Masuria – the Łyna is also one of the most interesting tourist

trails. The river has its source nearby Nidzica and then it flows 200 km through Poland, crosses the border and continues as the River Lava to join the River Pregola on the last leg of its journey. Since olden Prussian times it has played an important role for every generation.

The settlements on the banks of the Łyna river date back to the times before the XIII century which was the period for establishing the State of the Teutonic Order and Varmia Dominion. In a short time red – bricked buildings replaced wooden palisades and now only the untypical hills and walls from these ancient, forest settlements have remained to be seen.

In the close vicinity of the river there is an old settlement known as Sądyty. Sądyty is located in Olsztyn's Town Forest where picturesque gorges on the River Łyna remind you of the magical old Prussian

6. Olsztyn – las miejski, 7. Olsztyn – las miejski/for. arch. Mazury PTTK (2)

times. In the past the Łyna played various important roles such as: a natural border facilitating defense, a driving force for mills, a source of drinkable water and a transport route. Therefore it is no surprise that important towns and the regional, capital city – Lidzbark Warmiński grew along the banks of the Łyna which runs through the heart of Varmia Dominion. As a result, there is an impressive amount of medieval buildings on the Łyna route which you can admire and visit. Despite its relatively small size, Varmia Dominion was important on the international arena thanks to its prominent rulers. Bishops as well as religious chapters supported and promoted the development of art which can be seen today in precious collections in Varmian museums and temples. In 1503 the bishop of Varmia's nephew – Nicolaus Copernicus came to Lidzbark Warmiński. He did not want to be a bishop but focus on scientific research and thanks to that he became one of the

greatest scientists in the world. In Olsztyn castle you can see an astronomical table that is the only remaining device made by Copernicus. In the history of towns located on the River Łyna you can find plenty of stories and prominent personalities which are worth examining in more detail.

Nowadays, the Łyna thanks to a tourist and recreational infrastructure plays a different important role. There are various parks and cycle paths along the river. The towns are open to the river – there are developed river banks in Dolne Miasto, Lidzbark Warmiński, Olsztyn's Central Park and a planned waterway called Łynostrada. Cyclist can ride bikes along the Łyna river along the signposted Copernicus Trail. A Canoe is a good way to conquer the trail too. There are mini marinas where you can safely pitch your tent and make a campfire. The marinas are located so that you can reach the next one in a day, the same way as the Teutonic Knights built their castles!

Łyna Trail-is it for me? Doubtlessly, it is a trail for people who like peace and quiet because even in high season there are no crowds of tourists. It is a unique canoe trail since it combines the possibility to learn fascinating history as well as natural features. Canoeing enthusiasts can stop in the towns on the Łyna directly beside the monuments thanks to special platforms prepared for catering for canoes. The Łyna also has a rather varied landscape. On the trail the river forms a few midforest gorges with faster currents and then it meanders through flowery meadows where you can see different and sometimes rare species of fauna and flora. Rafting on the Łyna river is generally easy and therefore good for family relaxation.

More information on
www.mazurypttk.pl

Opracowanie / By Kamil Kopyść

W następnym numerze / In the next issue:

Polecamy na zimę

We recommend for winter:

WYPOCZYNEK W DUCHU SLOW

Młyn Patryki to cudowne miejsce na wypoczynek w duchu slow – niespieszne kontemplowanie przyrody, totalne wyciszenie, zresetowanie się, leniwe spacer, godziny przy kominku. To również dobre jedzenie i bliski kontakt z przyrodą.

Relaxation in the spirit of words

‘Patryki Mill’ is a wonderful place to relax in the spirit of words – slow nature contemplation, total tranquility, reset, lazy walks, hours by the fireplace and, It also offers good food and close contact with nature.

www.mlynpatryki.pl

Fot. Andrzej Szymanowski (1), arch. Gościeńce Ryński Młyn (0), arch. Tereny Wzamińskie (1), arch. Kurza Góra (2)

NAJMNIEJSZA RYBKĄ – STYNKA

Ta malutka, mieniąca się kolorowo rybka o świeżym zapachu, to wielki i rzadki rarytas – można ją łowić wyłącznie zimą i nie jest to wcale proste, a smakuje wyśmienicie. Z nami poznacie tajemnice jej połowu i sekretne przepisy na jej przyrządzanie oraz miejsca, gdzie można jej skosztować.

The smallest fish – European smelt.

It is a small, colourful fish with a fresh smell and, It is a highly-prized rarity too. It tastes good but you can fish for it only in winter and it is not so easy to catch. You will learn how to catch ‘stynka’ and you will get to know secret recipes for its preparation and places where you can try it.

SAUNOWANIE – DLA ZDROWIA I RELAKSU

Sucha, mokra, parowa, na podczerwień, plenerowa z widokiem na tafłę jeziora – wybór jest naprawdę duży. Z nami poznasz najpiękniejsze i najciekawsze miejsca, gdzie można korzystać z dobrodziejstw sauny z pożytkiem dla zdrowia, urody i dla lepszego samopoczucia.

A sauna – for your health and relaxation

Dry, wet, steam, infra-red, open with a view of a lake-there is a wide variety to choose from. You will find out about the most beautiful and the most interesting places where you can make use of saunas which is beneficial for your health, beauty and mood.

Z GÓRKI NA PAZURKI

Z roku na rok na Warmii i Mazurach przybywa zimowych atrakcji – powstają nowe wyciągi i trasy narciarskie, lodowiska, tory do tubingu. Warto być na bieżąco i już teraz pomyśleć o zimowym wypadzie do Krainy Tysiąca Jezior.

Like riding a bike?

There are more and more winter attractions in Varmia and Masuria every year. There are new ski lifts, ski slopes, ice-rinks and tubing tracks. It is good to keep in touch and think of a winter trip in the Land of a Thousand Lakes.

HOTEL
ZAMEK RYN
Ryn

ZAMEKRYN.PL

*Tatar
Tartare*

SPRÓBUJ CZEGOŚ INNEGO.
TRY SOMETHING DIFFERENT.

Gościniec
Ryński Młyn

RYNSKIMLYN.PL

*Stoły grillowe
Grill tables*